

БЮЛЕТЕНЬ ПРОВоду ОУН

Ч. 1 (4). 1970

У 20-РІЧЧЯ З ДНЯ ГЕРОЙСЬКОЇ СМЕРТИ ГЕН.-ХОР. РОМАНА ШУХЕВИЧА-ТУРА-ЧУПРИНКИ

5-го березня ц. р. промине 20 років з того часу, коли в Білгородці, недалеко Львова, в бою з військами НКВД згинув смертю героя сл. п. Роман Шухевич-Тур-Чупринка-Лозовський – Голова Проводу ОУН на Українських землях, Головний Командир Української Повстанської Армії, Голова Генерального Секретаріату і Секретар Військових справ Української Головної Визвольної Ради. Його смерть була найтяжчим ударом як для Українського Визвольного Руху в Україні, так і для цілого українського народу й української еміграції, бо згинув Той, хто довгі роки у найтяжчі хвилини української нації був стратегом і керівником її визвольної боротьби за фізичне й духове збереження, за волю і державність.

За 20 минулих років появилось досить багато статей, розвідок і характеристик із яскравим зображенням незвичайно важливої історичної ролі сл. п. Романа Шухевича в нашій найновішій революційно-визвольній боротьбі, почавши від УВО аж до ОУН і УПА. Був він справді винятковою постаттю, тому в нашій найновішій історії своїми чинами записався безсмертними золотими буквами.

Сл. п. Роман Шухевич народився 1907 року в містечку Краковець, Яворівського повіту. Батько Романа, Осип, походив із старого українського боярського роду, а мати його, Євгенія, була з відомого священничого роду Строцьких. Так молодий Роман ріс і виховувався в атмосфері глибокого патріотизму, на ґрунті національних і релігійних українських традицій.

В середині 20-их років він ступив як молодий юнак на шлях активної революційної боротьби за волю і державність України, спочатку в рядах УВО, а потім ОУН. Вже в гімназіальні та в перші роки своїх університетських студій у Львові гартував себе фізично й духово, тому й присвячував велику увагу спортові. В 1922 році зорганізував спортовий пластовий гурток "Ясний Тризуб", брав активну участь у гімназіальному футбольному клубі "Русалка", а два роки пізніше був співорганізатором відомого Карпатського Лещетарського Клубу. В 1923 році в Запорізьких іграх встановив український рекорд бігу з перешкодами на 400 метрів, а в плаванні – рекорд у дистанції на 100 метрів. Так гартував себе й інших, із пластовим куренем "Чорноморців" пропливав човнами всі важливіші ріки західних областей України, з куренем "Лісові Чорти" мандрував теренами Підкарпаття і Карпат, вивчав топографію.

Вправляючись фізично, думав він не про приємність чи розвагу від спортових ігор, а про гартування себе до підпільної революційно-визвольної боротьби. І вже в перші роки своєї участі в УВО відзначався особливими прикметами стратега-революціонера. Доручений йому атентат на польського шкільного інспектора Собінського від підготував і виконав з такою справністю і досконалістю, що польська поліція аж до розпаду Польщі не могла викрити, хто насправді був виконавцем атентату. З таким же самим успіхом він виконав і черговий атентат на комісаря польської поліції Чеховського, відомого із своєї жорстокости та знущання над українськими політичними в'язнями.

Особливу увагу присвячував сл. п. Роман Шухевич військовим справам і разом з Михайлом Колодзінським-Гузаром був одним з найкращих військових спеціалістів серед націоналістичного активу. Своє теоретичне й практичне /здобуте в польському війську/ війсь-

кове знання він доповнив потім спеціальними військовими курсами за кордоном, немов заздалегідь передбачував, що в майбутньому доля призначила йому бути найвищим керівником українських збройних сил - УПА.

Після нападу на поштовий уряд у Городку Ягайлонському, його заарештувала польська поліція, але через брак доказового матеріалу проти нього мусіла звільнити. В 1933 році він, як студент техніки, випрацював план атентату на советського консула у Львові, як акт протесту проти злочинів Москви, яка - поневоливши Україну - винищувала український народ усіма засобами, включно із штучним голодом. Після атентату на П'єрацького, міністра внутрішніх справ Польщі, Роман Шухевич - разом із Степаном Бандерою та іншими членами Крайової Екзекутиви ОУН - попав до тюрми, а згодом - до Берези Картузької.

Вийшовши на волю з Берези Картузької, Роман Шухевич разом із М. Колодзінським, З. Коссаком та іншими визначними членами перейшов на Карпатську Україну організувати її збройну силу. У штабі Карпатської Січі мав пост старшини для окремих доручень. Про діяльність Романа Шухевича під час творення Української держави на Закарпатті один з учасників пише так: "Поїздки до Праги, Відня, Берліну, нелегальні переходи кордону до Львова, постійні старання роздобути зброю - це обов'язки, що їх узяв на себе чотар Шука /тодішній псевдонім Р. Шухевича/. Всі, хто мав щастя переживати Карпатську епопею, ніколи не забудуть сміливих планів чотаря Шуки".

Коли закінчилась героїчна епопея Закарпатської України, Роман Шухевич, на доручення Проводу ОУН, виїхав до Гданська, де його застав початок другої світової війни. З розпадом Польщі, виїхав до Кракова, де зорганізував низку військових курсів для майбутніх українських старшин. Тоді він також закінчив вищий старшинський курс і в червні 1941 року в ранзі сотника став заступником коменданта Українського легіону, що був зорганізований у порозумінні з німецьким військовим командуванням проти волі тодішнього націонал-соціалістичного проводу гітлерівської Німеччини. В той же самий час він працював у Проводі ОУН як референт зв'язку з українськими землями в СРСР /1939-1940 рр./ і як Провідник ОУН на західних окраїнах українських земель, що були поза кордонами СРСР.

У червні 1941 року Український легіон вирушив в Україну і через Львів, де 30 червня проголошено відновлення Української держави, дійшов аж до Вінниці. Цілий час за ним слідкувало Гестапо і врешті Гітлер - роздратований державницькими чинами українців, головно ОУН - наказав стягнути його і зліквідувати як військову одиницю. З тих членів Легіону, які ще залишились, німці зформували допоміжне військо з'єднання і кинули його в поліські болота для боротьби із большевицькими партизанами. І Роман Шухевич використав навіть той період для здобуття досвіду в партизанській боротьбі, а потім знову опинився в українському націоналістичному підпіллі, віддавши себе самого і весь свій досвід Українській Повстанській Армії.

Шлях Романа Шухевича від Українського легіону до УПА, що боролася як з німецькими так і з московськими наїздниками, належить до дуже цікавих сторінок найновішої історії української визвольної боротьби. З певного погляду Романа Шухевича-Чупринку можна поставити поруч гетьмана І. Мазепи, що - підготувавшись і зібравши сили - виступив проти Москви. Тож не випадково литовський поет і журналіст Казіс Відікавскас у вірші, присвяченому Тарасові Чупринці, порівнює його з Мазепою, що "про свободу безупину снів".

Безпосередня участь Романа Шухевича в ОУН-УПА в той час була особливо необхідна і цінна. Його великий авторитет у кадрах ОУН, досвід підпільної боротьби, розум і талант дуже причинилися до зміцнення ідейно-політичних позицій ОУН-УПА. Він став знаменитим стратегом і керівником підпільної революційно-визвольної боротьби в нових умовах - під московсько-большевицькою окупацією.

На весні 1943 року Романа Шухевича-Тура обрано Головою Бюра Проводу ОУН, а в 1945 році, коли Крайова Конференція ОУН вибрала Головою Бюра Проводу ОУН Степана Бандеру, що вийшов з німецьких концтаборів на волю, він - згідно з бажанням крайових і закор-

донних частин ОУН - став Головою Проводу ОУН на Українських землях. Восени 1943 року Роман Шухевич /як Тарас Чупринка/ став Головним командиром УПА, а в липні 1944 року - Головою Генерального Секретаріату і Генеральним Секретарем Військових справ Української Головної Визвольної Ради.

В другій половині 1944 року ціла Україна опинилася знову під московсько-більшевицькою окупацією. Роман Шухевич відмовився залишити Українські землі, а вирішив безпосередньо керувати визвольною боротьбою, що її розгортали ОУН-УПА. Про велич цієї боротьби в 1945-1950 роках знаємо багато з різних звітів, споминів і спогадів, що були друквані в Україні або на чужині. Але мало, або й дуже мало знаємо, про тодішнє життя ген.-хор. Романа Шухевича, що проходило в дуже важких умовах суворого підпілля. За ним постійно шукали агенти НКВД та спецвідділи московських, особливо енкаведистських військ.

Роман Шухевич відзначався великою політичною і життєвою принциповістю, безмежною особистою відвагою, великим організаційним і особистим хистом та активністю, жвавою і веселою вдачею, простотою в щоденному житті, "твердою рукою" в праці, батьківською дбайливістю про інших. Таку характеристику знаходимо у споминах друзів Романа Шухевича з різних часів його життя.

У праці сл. п. Степана Бандери "Командир-Провідник" подана така оцінка ролі сл. п. Романа Шухевича в ОУН-УПА, в цілому українському національно-визвольному Русі:

"Широка боротьба ОУН-УПА під проводом Романа Шухевича, під кінець війни й відразу після її закінчення, мала за головну мету поширення ідей і кличів Української Національної Революції серед усього українського народу та серед інших народів, поневолених більшевизмом. Про цю боротьбу, зокрема, повинні були знати воєняцькі маси з советської армії, які пересувалися через Західні українські землі. Повстанські дії УПА і нерозривно з ними пов'язана політично-пропагандивна діяльність та масові протибільшевицькі акції, організовані ОУН, стали відомими в усіх закутинах СРСР. Вони не тільки скрізь поширили революційні кличі, способи революційної боротьби, а й великими масштабами, напругою революційно-повстанських дій показали народові велику силу протибільшевицької революції, переконали в її реальну можливість. Такі самі успіхи мали партизанські рейди поза межі України... Цей період широких дій УПА, хоч коштував дуже багато жертв найкращих борців, найсильніше закріпив підвалини для продовжування і пізнішого найширшого розгорнення революційно-визвольної боротьби з участю всього народу та для розбудови спільного визвольного революційного фронту всіх поневолених Москвою народів".

"Втримування повстанських форм і розмірів боротьби наступних повоєнних років, після 1947 р., було надто важке і неконечне. Як міжнародна ситуація, так і положення в СРСР почали входити в стан відносної стабілізації на довгий час. Після широкого розповсюдження ідей і акцій визвольної революції, найважливішим завданням було забезпечити існування і діяння революційних сил на довгий час, щоб вони надмірно не вичерпалися і щоб іскра боротьби не погасла. Треба було обмежити ті форми революційної дії, які найважче втримати, в яких втрачається найбільше сил, а зберегти і розбудувати такі, що давали б найбільшу тривкість".

"У переведенні цього, знову виявилися надзвичайні провідницькі прикмети Шухевича. Дивлячись завжди далеко вперед, він розп'янує і поступово, але послідовно проводить зміну тактики боротьби, з повстанської на партизанську, а опісля - на чисто підпільну. Головний наголос пересувається щораз більше з військової на політично-пропагандивну діяльність. Постійно зменшуються відділи УПА й їх операції, зате зміцнюється підпілля ОУН і її мережа. Командні і воєняцькі кадри УПА знову переходять в організаційно-дійові форми ОУН. Ці всі зміни пляново переводить Шухевич, як Головний Командир УПА й як Провідник ОУН на УЗ. У нього вся революційна боротьба, всі її форми і діючі сили - це одна справа, один процес. Як УПА вийшла з надр ОУН, як в боротьбі УПА діяли ідеї, плани і кадри ОУН, так знову в ОУН і через її боротьбу зберігаються діючими прапори і ядра УПА, щоб у глухий час знову розгорнутися на всю широчінь".

Вшановуючи світлу пам'ять Романа Шухевича-Тура-Чупринки-Лозовського у 20-річчя з дня його геройської смерті, ще більше відчуваємо його безсмертну велич у нашій визвольній боротьбі. Він своєю смертю поборов смерть української нації, своєю твердою вірою у воскресіння України до нового самостійного життя зламав фізичну силу окупантів. І став безсмертним, бо той, хто жертвує себе, щоб здобути волю і щастя своєму народові, той коронує невмирущу любов, хто складає в жертву своє життя, щоб жила нація, той коронує мудрість і вічність, бо пише її історію кров'ю, єдиним найтривкішим матеріалом, якого не змиє вода, не спопелить вогонь і не зітре час.

Роман Шухевич, як найближчий і найпослідовніший співробітник Степана Бандери, у грізні роки показав українському народові єдино-правильний шлях до здобуття волі й самостійності. І той шлях, по якому ціле своє життя так непохитно ішов славної пам'яті Роман Шухевич, стелиться й перед нами.

Глибокою вірою в перемогу ідей Великого Командира й Провідника, пошавленням нашої дії для визволення України і зосередження усіх наших сил та засобів для підтримки і зміцнення національно-революційних сил в Україні - відзначім 20-ту річницю з дня смерті цього Великого Сина української нації.

"Героїчна смерть Шухевича-Тура-Чупринки - писав сл. п. Степан Бандера - це найбільша втрата Українського Визвольного Руху, яка потрясла ним на довгі роки. Але він перенесе і той найважчий удар, бо в ньому живе дух, віра і хоробрість того найбільшого Провідника і Командира - ген. Чупринки-Тура".

П

О. Дніпровий

ВІД ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ЛЕГІОНІВ БЕЗСМЕРТНИХ ДО ЧЕРГОВИХ РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

В 1944 році на українських землях закінчувалась майже остання фаза гітлерівсько-большевицької війни. Був це особливо важкий період і для кадрів ОУН, і для відділів УПА, і взагалі для українського народу. Німці, відступаючи з українських земель, грабували останні залишки недограбованого майна, головню в українських селян, забирали силою рештки чоловічого населення, зокрема молодь, на фронтові роботи або до напівштрафних військових частин. Московські большевики, а зокрема їх передові військові частини, що склалися з московсько-азіатського шумовиння із розпаленою большевицькою пропагандою звірачою ненавистю до "бандеровцев", посувались уперед і на здобутих українських теренах поводити себе як варвари на завойованій території. Безщадний розбійницький грабіж, жажливий терор і кривава розправа енкаведистів не тільки з українськими патріотами, а й взагалі з українським населенням - на деякий час майже паралізували життя українських сіл і міст, в тому, частинно, і нормальну активність організаційних кадрів. У таких критичних моментах головний тягар особливо небезпечного зв'язку між організаційними клітинами, між вищими і нижчими проводами, спадав на українське жіноцтво, на юначок, а дуже часто на молоденьких хлопчиків і дівчаток, що з неймовірною відвагою і хитрістю продіставались у найбільш загрожених ворогом місцях до зв'язкових пунктів та передавали організаційну пошту.

Провід ОУН заздалегідь приготував свої кадри і ціле українське населення до перехідної фронтової стадії та до нової большевицької окупації. Населення одержувало від організаційної і пропагандивної референтур відповідні інформації і вказівки, як зберегти себе і рештки свого майна, взявши до уваги, що після переходу фронтів на пограбованій обидвома окупантами українські землі виникне ще й грізне мариво голоду. Люди, користуючись відповідними організаційними вказівками, закопували збіжжя, ховали одяг і все інше, необхідне до життя, навіть худобу, щоб зберегти своє

останнє добро від прифронтового німецького і большевицького грабежу.

Організація своєчасно /ще перед тим, поки німці встигли їх пограбувати/ забирала з кол. поміщицьких маєтків /що тепер були під німецьким контролем/ збіжжя, худобу та інше майно, частинно роздавала селянам, а частину, головню збіжжя і харчі, відсилала до організаційних підземних магазинів. Таким чином забезпечувала постачуванням на найближчий час відділи УПА і організаційну підпільну сітку. Власне завдяки тій старанній підготовці, як чисто-організаційній, так і загальній, українське населення у перші повоєнні роки було врятоване від голодової катастрофи, головню на західно-українських землях, які стали також єдиним порятунком для українського населення центральних земель, що знову переживало тяжкий повоєнний голодний період.

Другою проблемою, фактично найтяжчою і найголовнішою, була підготовка організаційних кадрів і відділів УПА до переходу німецько-большевицького фронту та до нових умов підпільної дії. Але й ця проблема мала і організаційний, і загальний характер.

У прифронтових смугах була ще значна частина української молоді й чоловіків середнього віку, яка зберегла себе /часом навіть утечек/ від вивозу на працю до Німеччини, а потім від примусової мобілізації на фронтові роботи або до німецьких військових частин. Тепер ця молодь і середнього віку чоловіки були опинились у дуже тяжкій ситуації: з одного боку їм безпосередньо загрожувала німецька жандармерія, чи взагалі німецькі каральні загони, як "дезертирам" і "зрадникам", що не пішли служити Німеччині, а з другого боку – наближалась загроза з боку московських окупантів, які – як тільки перекочувався фронт – виловлювали рештки молоді й середнього віку чоловіків і – невишколених, неозброєних – кидали на передові фронтові лінії, як "зрадників родини", на очевидну смерть. Усі вони шукали захисту, прагнули дістатись до відділів УПА або хоч під організаційну охорону.

Відділи УПА, що з наближенням фронту маневрували або скупчували свої сили в найтяжче доступних ворогові лісових смугах, приспіваним темпом доповнялися частинами організаційних боївків, певною частиною членів Організації, симпатиками, прихильниками та взагалі українськими патріотами з-поміж українського населення. Але УПА не могла прийняти у свої ряди всіх, себто масу ще збереженого українського чоловічого населення, що не мала ні військового вишколу, ні зброї. Загрожувала небезпека, що величезне скупчення у лісах не-військового і неозброєного люду притягне до себе увагу ворога, який облавами і бльокладами цілих лісових комплексів змасакрує не-вишколених і неозброєних, майже безборонних утікачів. Така ситуація утруднювала також реалізацію плянової тактики УПА, як у час оборони, так і наступу.

Все ж у тій особливо важкій ситуації ОУН не могла залишити на поталу ворогові українське населення, особливо найбільш загроженою його чоловічу частину, і дала такі вказівки:

1/ Ті, хто має військове звання, пройшли вишкіл у будь-якій армії і можуть роздобути бодай частину зброї – будуть залучені до відділів УПА, або, тимчасово, творитимуть окремі повстанські групи, що їх бере під свою опіку Організація. До цієї групи належали також всі ті, що хоч не були членами Організації, але допомагали їй і таким чином були якоюсь мірою розконспіровані й загрожені. Організація брала їх у своє підпілля або висилала до повстанських груп.

2/ До другої групи належали ті, що могли дістатись до дивізії "Галичина". Одержавши там бойовий вишкіл і зброю, вони – під керівництвом членів Організації – мали за першої нагоди перейти до відділів УПА. Таким чином Організація вперше загально зайняла напівпозитивне ставлення до організованих німцями українських частин, подавши відповідне роз'яснення, що таку розв'язку вважає тільки за тимчасовий засіб для збереження загроженої частини українського чоловічого населення, натомість далі повністю відкидає будь-яку форму політичної співпраці з німцями.

3/ До третьої групи /фактично найменш численної/ належали переважно ті, що зовнішньо не мали жодної "провини" перед "советською владою" і в московсько-більшевицьких окупантів не було жодного безпосереднього претексту до розправи з ними. Організація рекомендувала їм зберегти себе під час переходу фронту, а потім, з легального становища, вступити до советської армії, закінчити в ній війну і вернутися до нормального цивільного життя. Згідно з пляном Організації, найкращі й найпевніші з-поміж цієї категорії мали відіграти відповідну роль спершу в советській армії, а потім у цивільному житті, необхідну для розгортання збройного і ідейного наступу на позиції ворога в новій дійсності.

Подібним способом, але більш уточненим і пляновим, розв'язала Організація і проблему зі своїми кадрами. Фактично, це була реорганізація організаційної сітки, диктована новими умовами дії під московсько-більшевицькою окупацією.

1. Велика частина членів Організації, що складалася з колишніх підпільників під час першої большевицької окупації, частини підпільників під час німецької окупації, розконспірованих членів під час відновлення Української держави в 1941 р., а також тих, що їх функції у керівництві українським життям за німецької окупації мали напівлегальний характер, у тому й частина пропагандистів, що публічно /на різних зібраннях-митингах/ виступали, популяризуючи ідеї і політику Організації, - спрямовано до УПА. Це були кращі члени, що мали великий досвід організаційної і підпільної праці, але з поданих вище причин могли перші стати жертвою московсько-більшевицького терору і відразу стягнути головний удар окупантів на організаційну сітку. Тому, що всі члени Організації мали військовий вишкіл, а провідні кадри закінчили військові курси із підстаршинськими ступенями, ця частина членів зайняла в системі УПА відповідні пости, а також в окремих тимчасових повстанських групах, які мали згодом влитися в УПА, ставали керівниками або політичними вишкільниками /політ-вишкільниками/.

2. Окрема група членів була спрямована до дивізії "Галичина" і до советської армії з відповідними дорученнями. У дивізії "Галичина" їх обов'язком було організаційне і ідейно-політичне унапрямування раніше змобілізованих і в передостанній хвилині вже спрямованих Організацією тисячних мас українського вояцтва, щоб бодай частину з нього вишколену й озброєну, у відповідний час спрямувати в ряди УПА. З подібним завданням була спрямована частина загартованих і досвідчених членів у ряди советської армії. Це були переважно ті члени, що добре знали підсоветську дійсність, склад і ментальність советської армії і могли розвивати свою ідейно-політичну діяльність згідно із завданням третьої групи, про яку ми вже згадували.

3. Подана тут селекція і розміщення кадрів були зумовлені не тільки хвилиною доцільністю, а головню пляною підготовкою до організаційної діяльності в нових умовах московсько-більшевицької окупації. Стрижнем зреорганізованої сітки ОУН стали вибрані "залізні кадри", особливо загартовані, випробувані й досвідчені, здібні до дії в нових умовах. Їх завданням було також розбудовувати організаційну мережу, відповідно до нових метод праці й конспірації, доповняти її найкращими, перевіреними й підготованими, новими кадрами, головню з того покоління, що підростало.

"Залізні кадри" також розподілялися згідно з їх призначенням. Частина їх відразу йшла в організаційне підпілля, а частина мала діяти з легальних позицій, але глибоко законспіровано. Ті члени, що якоюсь мірою вже були відомі у своїй околиці з приналежності до ОУН, мали виїхати в інші області, в потребі змінити своє прізвище і з допомогою підроблених документів залегалізувати себе, знайти працю, а потім конспіративно, з найбільшою обережністю почати дію у найближчому, добре перевіреному оточенні.

Таким чином уже на самому початку нової московсько-більшевицької окупації - крім плянової збройної боротьби УПА і організаційних боївок - почала діяти за новими методами реорганізована й глибоко-законспірована організаційна мережа, згідно із визначеними плянами на дальшу мету, до яких належали: пенетрування ворога,

ідейний вплив на українські народні маси, унапрямування ідейно-політичної активності українських патріотів та поширювання обсягу дії ОУН у тих областях, де ворог найменше сподівався. Як знаємо, в той час московські окупанти були спрямували свою головну увагу, а з нею і свій терор, на північно-західні українські землі, як на ідейно-політичний центр організаційної і повстанської /упівської/ дії.

Загально, треба сказати, що ані Провід ОУН-УПА, ані їх кадри навіть не брали до уваги будь-якого масового "ісходу", себто втечі за кордон від нової дійсности, хоч добре знали, що під московсько-більшевицькою окупацією боротьба з ворогом буде дуже тяжка, жорстока й нерівна. Тут було тверде, безсумнівне рішення: кадри ОУН-УПА лишаються з народом на Рідній землі.

Проте вже в той час Організація знала, що певна частина її кадрів по закінченні другої світової війни силою обставин опиниться за кордоном. До цієї категорії належали: члени-політв'язні в німецьких концтаборах, члени, що раніше або в останню хвилину були вислані до українських військових частин у німецькій армії, головню до дивізії "Галичина" для спеціальних завдань, члени ОУН, що під час своєї дії, головню у прифронтових смугах, попали в руки німців, були арештовані й вивезені. Провідні члени в цій категорії мали визначені свої завдання: всюди підтримувати зв'язок з рядовими членами, де можливо організувати з них організаційні клітини, відповідно до обставин і потреб виявляти власну ініціативу і якнайшвидше пов'язатися з Проводом ОУН за кордоном. У німецьких концтаборах, як відомо, було багато визначних провідних членів Організації на чолі із Степаном Бандерою, який у Краю був найвищим авторитетом, і Ярославом Стецьком - головою Державного управління з 1941 року. Було ясно, що із закінченням війни, коли з німецьких концтаборів вийдуть визначні провідні члени ОУН, за кордоном розгорнеться широка організаційна діяльність, відповідно до потреб визвольної боротьби на Рідних землях.

Ми з'ясували тут /хоч дуже коротко і стисло/ ситуацію на українських землях під час наближування і переходів воєнних фронтів, а також підготовку ОУН до дії в нових умовах, себто під московсько-більшевицькою окупацією, бо це основа для правильного розуміння дії ОУН-УПА у повоєнні роки та наслідків, які стали джерелом і теперішніх визвольних процесів в Україні, що мають різний характер: легальний, півлегальний і нелегальний, глибоко конспіративний.

Треба підкреслити, що Провід ОУН-УПА та їх кадри, що залишились на Рідних землях, добре розуміли тодішню міжнародну ситуацію і неймовірно важкі умови їх боротьби з московськими окупантами. Ніхто з них не чекав на якесь "чудо", ані не рятував себе втечею за кордон. Вони без жодного гамлетівського вагання "бути чи не бути", були рішені навіть жертвою свого життя рятувати українську націю від фізичної і духової смерті.

Очевидно, короткими словами не можна описати цієї особливої героїчної доби дії і боротьби ОУН-УПА у післявоєнні роки, яка сьогодні має яскраве окреслення, як період "всенародного повстання". Тим більше, що героїзм поляглих членів ОУН-УПА в боях із московськими спеціальними військами, головню енкаведистськими, такий великий, що мало хто з нас на еміграції може відтворити бодай приблизно ті жакливі, нелюдські умови, в яких вони жили, боролися і вмирали. Насправді, це був час, коли найкращі з найкращих синів і дочок української нації, пліч-о-пліч із членами ОУН і УПА, своїм життям і кров'ю рятували українську націю, що була засуджена московсько-більшевицькими окупантами на фізичне й духове знищення. На чолі тих безсмертних легіонів хоробрих стояв найхоробріший з-поміж них Роман Шухевич-Чупринка-Тур, головний командир УПА і голова Проводу ОУН на Українських землях. Саме цього року відзначаємо 20-річчя з дня його героїської смерті.

Крім тих, що полягли як герої в безпосередній боротьбі з ворогом, багато членів ОУН і УПА попали живими в руки жорстокого ворога. Переїшовши всі знущання-тортури, вони опинились у московських тюрмах і таборах суворого режиму, засуджені на довголітні терміни. Повстання політв'язнів у концтаборах, страйки і розрухи - це перш за все діло членів ОУН-УПА, їх ініціатива і чергова жертва,

але знову не даремно, бо з того часу не тільки в Україні, а й у цілій московській імперії поглибилися революційно-визвольні процеси поневолених Москвою народів.

Велика частина тих членів ОУН і УПА закінчила своє життя на тяжких каторжних роботах, в концтаборах та ізоляторах. Спочивають вони переважно в невідомих могилах, розкинутих на широких просторах московської імперії. Але тільки фізично, бо їх дух – безсмертний, живе не тільки у споминах їхніх друзів і рідних, а й у серцях усіх українських патріотів, зокрема молодого покоління.

Значна частина тих членів ОУН і УПА ще й досі карається у концтаборах і тюрмах, а частина – хоч і звільнена, відбувши термін ув'язнення – доживає свого віку у важких умовах дальшого переслідування і терору.

Безперечно, кожного, хто слідкує за розвитком подій в Україні та за революційно-визвольними процесами, особливо цікавить питання: що сталося із живими ще старими членами ОУН, яка їх роль, що думають, чим живуть? І на це питання дамо найновішу відповідь устами одного зі старих членів в Україні:

"Сьогодні більшість людей мого віку підводить підсумок свого життя, діяльності, випробування, усвідомивши, що більша частина шляху вже пройдена. Отже, оглядаючись назад, ловиш себе на тому, що вони /ті роки/ не пройшли марно і хоч були для більшості нас тяжкими, все ж почуваш, що й ти дещо зробив для свого народу і для Організації. В той же час думаєш про майбутнє, хочеш уявити собі, яким воно має бути через 10-15 років і запитуєш себе, чи ти вже все зробив для рідної землі? Чи є ще в тебе сила до боротьби? Чи треба заспокоїтись, згодитись, терпіти далі. І приходиш до висновку, що ти ще можеш працювати, думати, боротися і хоч трохи допомогти своїй Батьківщині..."

Так пише один з тих "недостріляних" із старшого покоління. І мимохіть, на маргінесі, настирливо непокоїть думка: Як добре, доцільно й корисно було б, щоб і ми на еміграції, себто кожний провідний і рядовий член, добровільно зробили підсумки нашого сумління. Може тоді й у нас прокинулося б приспане еміграційними буднями і добробутом сумління, а серце загоріло б гарячою любов'ю до своєї поневоленої Батьківщини, до своїх друзів, до цілого нашого уярмленого, але непереможного народу. Нове надхнення стало б стимулом до пошвавлення нашої дії та спрямування всіх наших сил і засобів на допомогу визвольній боротьбі української нації.

Про тяжкий, тернистий шлях, що його пройшли наші друзі в Україні, той же член пише так: "Тяжка доля випала на наше покоління, особливо після нерівного бою з ворогом. Але, і в лагерьх Мордовії, Казахстану, Комі й Сибіру, ми не схилили голови, підтримували один одного, все пам'ятали за що страждали, боролися і вистояли... Також не менш серйозні іспити витримали ми й після повернення на рідні землі. Нас /особливо чоловіків/ відсилали "как неблагодежый элемент" назад, геть від рідних і сімей, переважно туди, де москалям були потрібні робочі руки – на цілину в Казахстан, на шахти Донбасу й Воркути, на лісорозробки в Архангельську область, у Сибір... Проте підорвати віру в націоналістичний рух, ворогові не вдалося, і це зрозуміло..."

Із першим питанням пов'язане друге: де джерело ідейної сили теперішніх визвольних процесів в Україні, яка частина українського суспільства є їх базою? Згідно з твердженням крайового члена, якого ми вже цитували, головною базою сьогоднішніх визвольних процесів в Україні є націоналісти, люди, що пов'язані з націоналістичним рухом, а складаються вони з таких груп:

1/ Членів ОУН похилого віку та хворих, що вже не спроможні проявити відповідної активності, але ідейно стійкі.

2/ З членів ОУН переважно середнього віку, що далі переслідувані, тому й не можуть проявити своєї активної діяльності, натомість виховують своїх дітей на націоналістів-патріотів.

3/ З членів ОУН переважно середнього віку, що міцно стоять на своїх націоналістичних позиціях, але тепер їхня діяльність

обмежена слідкуванням за ними катєбістів, натомість у випадку загострення внутрішньої ситуації в т. зв. ССРСР чи міжнародних конфліктів вони знову зможуть проявити свою повну активність.

4/ Врешті з членів ОУН середнього і молодого віку, переважно дітей старих членів і колишніх репресованих, студентів та інтелігенції, що твердо стоять на націоналістичних позиціях і різними способами проявляють свою активність.

Між тими чотирма групами є ще й проміжні групи, що доповняють одні одних і творять головну базу визвольних процесів. Очевидно, з відомих кожному причин, було б зовсім недоцільно подавати тут краї, області чи райони, де є найбільша кількість організованих підпільних груп. Скажемо тільки, що вони існують, часто під різними назвами, як ось "Український Національний Фронт" або "Об'єднання Патріотів Визволення України", і всі вони мають - як кажуть в Україні - "бандерівську спрямованість".

Цей визвольний протиокупантський процес в Україні досить швидко розвивається і поширюється, не зважаючи на те, що катєбістам удається час від часу розкривати таку чи іншу підпільну групу. Ні терором, ні арештами, ні суворими засудами на довголітні ув'язнення Москва вже не спроможна здушити чи спинити цього визвольного процесу, що його стимулюють націоналістичні групи, а підтримують поети, письменники, художники, учені, журналісти, композитори, викладачі, студенти, словом - працівники української культури, головнo з молодшого покоління. Все ж, як бачимо з оцінки в Краю, не всі ті люди націоналісти, не всі вони мають ясну мету і домагаються самостійної України, повністю незалежної від Москви. "Є між ними й комуністи, які далі боротьби за українську культуру й мову не підуть. Це категорія людей, на яких ми не можемо робити ставку, хіба використати їх у певних умовах і формах боротьби".

Навіть така обмежена й дуже неповна характеристика ситуації в Україні, визвольних процесів і взагалі перспектив дальшої визвольної дії на Рідних землях, дає нам досить матеріалу для глибокої аналізи і планового розгортання нашої закордонної дії, безпосередньо пов'язаної з потребами національно-визвольної боротьби.

Порівняння умов боротьби і дії кадрів ОУН на Рідних землях і за кордоном показує, що доля для закордонних кадрів була значно ласкавіша. Вона - немов у нагороду за нелюдські випробування, страждання і безмірну ціну крові й життя наших друзів в Україні - не тільки зберегла нас фізично, а й дала нам можливість та потрібні засоби виправдати своє існування за кордоном, гідно виконуючи обов'язки і завдання членів єдиної ОУН. Тому й клич: "Обличчям до України!" - це не пусті слова на різних з'їздах, зібраннях, вічах, академіях тощо, в нашій пресі та літературі, а дороговказ, на якому відтинку нашої дії ми повинні зосередити всі наші сили й засоби, щоб єдиним революційно-визвольним фронтом, разом з нашими друзями в Україні, гідно виконати приречення кожного члена ОУН - здобути Самостійну Соборну Українську Державу!

КОРОТКІ ВІСТКИ З УКРАЇНИ

* Вячеслав Чорновіл перебуває у в'язниці у Львові при вулиці Чапаєва. Одержує листи й поштові картки від своїх друзів, що підтримує його духово.

* В Україні відчувається велике загальне обурення з приводу спалення Видубецького монастиря, де знищено рукописи Шевченка і пам'ятки з княжих часів!

* Під час Різдвяних Свят 1969 р., у Львові протестували робітники, домагаючись вільних днів від праці. Багато учасників протесту звільнено з праці або заарештовано.

/продовження на стор. 32/

Юрій Підлісецький

ДУМКИ ПРО НАШУ ПРОПАГАНДУ І АКЦІЇ

В ієрархії наших завдань за кордоном центральне місце мають: всебічна допомога воюючій Україні, нав'язання ідейно-політичних і організаційно-дійових зв'язків та їх систематична розбудова з Організацією в Україні; зовнішньо-політична діяльність, яка має за мету розгортати фронт боротьби проти Росії і комунізму в усьому світі та мобілізувати і включати в нашу акцію прихильні кола вільних народів; ідейно-політичний і дійовий вишкіл кадрів, вирощування і залучування у наші лави молодого покоління для дії та ступневого перебрання провідних постів, як в ОУН, так і у формаціях Визвольного Фронту.

Навкола цих основних завдань групуються зрізничковано й інші, які їх доповняють відповідно до потреб ширини дії. Організаційна мережа є засобом для означених акцій. Її існування зумовляється тим, що вона зможливіє розгортання справної, успішної всебічної діяльності. Звідти випливає необхідність належної праці організаційного сектора над КАДРАМИ. Референтура вишколу мусить мати відповідні форми й методи вишколів та самовишколів для старшого активу і молодих активістів.

Старший актив вишколюється на тлі актуальних і конкретних кожночасних завдань, пов'язуючи їх з цілою системою нашого ідейно-політичного озброєння. Старший актив не може повертатися до того, що уже не раз проходив, засвоюючи собі наші правди, нашу теорію, нашу ідейно-політичну програму. Для нього необхідно розпрацьовувати вишкільну систему у пов'язанні з тематикою нашої публіцистики в періодичних і неперіодичних виданнях, яка розробляє Постанови Зборів і Конференцій СУН, аналізує ситуацію в Україні та в ССРСР, розвиток міжнародних подій у світі та висловлює наше кожночасне становище до окремих проблем. Тому треба проєктувати різноманітні акції та знаходити методи боротьби в змінних обставинах, поглиблювати актуальні процеси боротьби на Заході, шукати їх коріння у нав'язанні до ситуації в Україні та до світового протиросійського фронту. Це мусить бути життєва, не абстрактна метода вишколу і самовишколу. Цьому вишкільному процесові відповідає більше термін ідейно-політичного озброєння в кожночасній ситуації.

Найперше декілька критичних зауважень про нашу пресу. Обличчя нашої преси надто еміграційне, їй бракує інколи суверенітету в підході до актуальних питань. Буває, що на перших сторінках з'являються статті та інформації про далекі нам справи /французькі чи інші вибори, арабські чи північно-ірландські спори і т. п./, а про наші справи, про факти з боротьби чи нашої дії за кордоном пишеться десь на підрядному місці. Це не тільки неправильне, а навіть витворює комплекс орієнтації на чужі сили і знецінює наші зусилля.

Наша революційно-визвольна концепція, наша ставка на власні сили, на фронт поневолених Москвою націй, на АБН і організування світового протиросійського фронту – мають бути віддзеркавлені на фронтових сторінках нашої преси. Боротьба в Україні і наші зовнішньо-політичні акції з масовими демонстраціями мають бути обговорювані на першому пляні. Не може бути такої ситуації, щоб наша власна акція знаходила в нашій пресі відгомін десь на невидному місці. Десятиріччя смерті Провідника С.Бандери не було належно віддзеркалене в усій нашій пресі ні за змістом, ані за шириною проведених маніфестацій. Сама реєстрація фактів – невиспівана. Вшановування пам'яті впашого Провідника було одночасно протиросійською акцією і цей елемент мусів знайти виразну, чітку і ясну розцінку. Врочистості в Римі з приводу посвячення собору св.Софії були теж в наших часописах реєстровані, але часто бракувало належної політичної оцінки цього факту.

Аналіза ситуації і боротьби в Україні та в ССРСР на сторінках нашої преси також не вистачає, бо йде про те, щоб кожночасно показувати зростання революційного потенціалу, революційних фер-

ментів і цілеспрямованого революційного процесу в Україні і поза нею. Не можна обмежуватися тільки подаванням деяких вісток з України. Треба використовувати і советські журнали та пресу, напр., "Жовтень" друкує серію статей проти ОУН і АБН, зокрема проти сл.п. Степана Бандери. "Дружба народів", офіційний орган Союзу письменників ССРСР, публікує обширний пасквіль проти ОУН і АБН, у Польщі з'являються видання про УПА-ОУН, але всіх тих фактів наша преса не раз навіть не зареєструє, а про аналізу годі й говорити! В підсоветській пресі з'являються деколи цікаві новелі й наукові довідки, але вони теж залишаються часто без відповідного використання, проведеного при збереженні всіх засобів осторожности, щоб не пошкодити авторам. Із советської преси можна вибрати інколи цікаві вістки про боротьбу народу, але наша преса не завжди за ними слідкує. Ці завваження не генералізуємо, а тільки звертаємо увагу на хиби, які в нас трапляються, щоб їх виправити.

Генерально: на першому місці, на фронтових сторінках нашої преси повинні бути обговорювані наші справи - боротьба в Україні, боротьба інших уярмлених Москвою націй, АБН, наша акція за кордоном, фронт боротьби тут, відгомін на боротьбу в Україні, на нашу акцію серед чужинецьких кіл і про їх підтримку нашої дії, постанови міжнародних конференцій, у яких беремо участь, політична оцінка їх у пов'язанні з фронтом проти Росії в ширшому розмірі, зосередження уваги на збільшуванні наших прихильників у вільному світі, зокрема на скріплюванні фронту уярмлених націй в ССРСР і взагалі в російській сфері панування. Для нас цікавіше й доцільніше подати на чоловому місці вістки або статтю про боротьбу Туркестану чи Литви, Грузії чи Болгарії, ніж про якісь там аварії у північній Ірландії.

Недавно відбувся IV Великий Збір, що схвалив постанови, впровадив деякі нові елементи, дещо уточнив із постанов минулого, дав всебічний образ змісту державности, уточнив ідеологічні позиції, вперше розглянув проблеми стратегії революції та переходового етапу закріплювання державности, завдань ОУН, Юнацтва, молоді, нашої зовнішньо-політичної визвольної концепції тощо. На жаль, глибших аналіз постанов IV Великого Збору наша преса не робить. А це необхідне, бо ідейно озброює не лише організаційний актив, а й українську спільноту.

Для формування думки і виховання кадрів важливою є і літературно-мистецька частина в нашій пресі. Інколи наші ідеї скорше проникають у громаду через новелі чи романи. Часто мистецькі твори мають більший вплив, коли мова про ідеологічне й політичне формування думки ширшої громади, ніж політичні статті чи есеї. Відповідний підбір їх в нашій пресі має важливе значення. Наприклад, роман Антоновича-Давиденка "За ширмою" не знайшов відгому на чужині, а він глибинно український, виховний, вказує на незначеність української духовости та прив'язаність до рідної землі, героїку української матері. Роман Скляренка - "Святослав" знайшов вже третього видавця на еміграції, але наша преса не звернула на нього належної уваги. Ми пропагуємо гасло "обличчям до України", але наші студії боротьби України - мінімальні.

Наші протиросійські масові акції, демонстрації молоді в Лондоні, Оттаві, Нью-Йорку чи Сіднею, наші зовнішньо-політичні досягнення по лінії АБН чи інших формацій також не завжди належно доцінювані. Був випадок, що важлива резолюція, схвалена Світовим протикомуністичним з'їздом, була надрукована в одному нашому часописі перед оголошеннями під зовсім індеферентним заголовком. Очевидно, від тої чи іншої резолюції державности ще не буде, але істотна річ це формування ПСИХОЛОГІЧНОГО наставлення проти ворога. Преса і пропаганда взагалі - це істотний елемент в психологічній війні, поруч радіопередавань і телевізійних програм. В термоядерній добі, коли альтернативою до атомової війни є національно-визвольні революції і партизансько-повстанська стратегія, психологічна війна відіграє важливу роль в демобілізації ворога, в скріпленні власного фронту і фронту уярмлених націй. У психологічній війні ми повинні не поступатися ворогові ні змістом, ані теж формою чи засобами.

Зміст нашої пропаганди в пресі має дуже важливе значення. Суть справи у систематичному проломлюванні проросійського наставлення, у пляновому, постійному наголошуванні й пригадуванні важливості України та уявлених націй в боротьбі проти Росії. Зовсім невістачально в наш час діяти лише поза кулісами. Епоха масових модерних середників пропаганди вимагає і від нас брати до уваги той факт у нашій методиці та стратегії психологічної війни.

Чи ж можемо ухилитися від масових демонстрацій при все інтенсивнішому загострюванні їх, коли наші вороги стосують такі методи дії у здійснюванні їх злочинних замірів?

Наші акції без певної дози радикалізму не викличуть зацікавлення і не будуть актуалізувати нашої визвольної справи. Коли русофільські і комунофільські кола демонструють і демолють американські дипломатичні місії, то ми також повинні застосувати аналогічні методи до російських місій. На мовчазні дії світ не звертає уваги. Тисячі дітей гине щоденно з голоду в Біяфрі, бо народ Біяфрі не хоче піддатися і стати рабом, але світ фактично майже мовчить, бо нема кому підняти цю справу проти Москви, що є Меккою для збаламучених людей. Про тисячі й тисячі жертв російського терору, про запроторювання письменників і науковців, священослужителів і борців за свободу й права нації в концтабори Сибіру, про вбитих на мурах Берліну – панує мовчанка, натомість у західньому Берліні німецькі студенти демонструють проти США в обороні комуністичного В'єтнаму.

Пропаганда мусить проводитися словом і ЧИНОМ, адекватним сучасній епосі. Супроти брутальної сили ворога не можемо застосовувати метод Свідків Єгови!

Наша епоха – епоха насильства, фізичної сили, ідейно-політичної інфільтрації, ідейно-політичного озброювання. У Бразилії поривають американського амбасадора. За нецілих два роки понад 90 літаків приневолити повітряні пірати змінити місце причалення. Вбивство пірваного піратами М.Чомбе в тюрмі в Альжирії. Університети і школи, нищені і демольовані розбещеною комунофільсько настроєною молоддю. Богослужби і театральні вистави силою переривані, мистецькі вистави нищені. Москва нападає на Чехію і Словаччину без оголошення війни. Російські окупанти винищують наших та інших борців за права людини і нації. Варварство і насильство домінує сьогодні не менше, як за часів Нерона, Леніна, Сталіна, Гітлера! Зустрічати цю епоху словами протесту без протесту ЧИНОМ означає – не розуміти її! А все це спричинює психологічна війна, що її веде Росія, опанувавши та впливаючи на людей і середники комунікації, на частину молоді західніх країн, яка й спричинює цей хаос, цю аварію.

Правосуддя деяких вільних держав Заходу санкціонує це насильство збунтованої Москвою юрби: ламання законів, нищення приватної власності, руйнування всяких духових і матеріальних цінностей. Юрисдикція, яка толерує і санкціонує беззаконня, що нищить традиційний лад та порядок за директивою з Москви, підготовляє ґрунт для завоювання Росією ще вільних країн Заходу через їх розклад зсередини.

Ця юрба zdeгенерованої частини молоді проповідує пацифізм, "кохання" і "секс", замість любови до Батьківщини, апотеозує маси, а не індивідуальності, з рівночасною адорацією ідолів війни і насильства типу Мао, Го, Кастра, Че Гевари, Лумумби і Ель Фатаги. Ця частина молоді, що облудно виступає як "любители цвітів", як миролюбців, як безвинні захисники миру і прав для згодного поневолених, одурманена наркотиками, попадає в екстазу руйнування та абсолютного насильства над усім, що досі було святе її нації. Вихопана ще й на фільмах та коміксах, своїми масовими акціями пропаганди, розкладу і знецінювання духових та етичних вартостей, героїзму і патріотизму, вона загрожує нівеляцією всього творчого та повернення західнього суспільства в джунґлі, де панує лише право п'ястуха. Бо з анархії завжди виростає диктатура, а в нашому випадку – диктатура комуни, представлена в різних ф'абулах Москви.

В основному це сили, що сприяють загербницьким планам Москви, яка свій месіанізм і російський патріотизм ілекає, вирощує, накидає уярмленим націям, а чужим підсуває розгнузданість. Наша психологічна війна, наша пропаганда виступає проти всього того. Це стосується і до нашої дії тут, на чужині, і так само до психологічної війни в Україні та в цілій російській імперії.

В Україні з того погляду ситуація краща, бо наша молодь, наша спільнота там живе ідеями визвольної боротьби, має перед собою ясний і точний фронт проти ворога, тверду систему вартостей нашого світу, світу Києва, проти світу Москви. Наша пропаганда тут му- сить враховувати ідейно-політичну ситуацію там, нав'язуватися до паростків, що там виростають, їх плекати, скріпляти, розвивати. Наші радіопередавання звідси мусять враховувати не лише інформацію, а також ідейну зброю! Статті з аналізом Постанов IV Великого Збору, утвердження в правильності героїчної, а не гедонічної, концепції життя, примату нації, необхідності релігії як джерела і основи моралі, видвигнення людини-індивідуальності, як Богоподібної істоти, є не лише конечні, вони й необхідні.

Інформація про наші акції тут, зокрема протиросійські, не тільки підносить духово, а й буде предметом наслідування в означеному змислі і часі.

Наші успіхи тут сприятимуть піднесенню надії там. Помилковим буде писати в нашій пресі, що "увесь вільний світ є проти нас", бо це неправда. Є кола у вільному світі, які стоять за нами й нашими політичними позиціями. Всяке генералізування що негативне, не позитивне - фальшиве! Необхідно, щоб кожна із наших формацій на Заході /СУМ, ТУСМ, ЛВУ, ООЧСУ, Комбатанти УПА, а зокрема ОУН і АБН/ опрацьовували систематично еляборати про свою дію, що їх треба передавати в Україну і в ССРСР.

Виховний ідеал нашої молоді, розпрацьований тут, повинен бути систематично в різних формах скерований в Україну. Документація про нашу діяльність і діяльність української спільноти на чужині повинна бути поширювана між тими, що приїжджають у вільні країни світу.

Серед бійців совєтської армії в сателітних країнах, зокрема в ЧССР і Східній Німеччині, повинна бути розповсюджувана наша література, листівки, брошури тощо. Це окреме завдання головно українців в Німеччині, Австрії. Гасло "обличчям до України" так довго є фразою, як довго немає дії в тому напрямі!

Брошури про IV Великий Збір і про Степана Бандеру, видані недавно, повинні з найбільшою дбайливістю та уважливістю пробиватися в Україну і в ССРСР, бо відгуки на них уже доходили до відомих компетентних у нас чинників.

Наша преса і наші видавництва взагалі повинні висилати свої видання в Україну на означені адреси на свої кошти, не жаліючи навіть декілька сотень примірників. Це має велике значення для ідейного озброєння борців там і взагалі для розбудження і поглиблення національної свідомості та скріплення динаміки дії.

Зокрема потрібно висилати в Україну антиросійські видання типу творів Донцова, Бандери, Маланюка, Штепи, Млиновецького та інші. Доцільно теж висилати деякі твори західних авторів, яких не можна отримати в Україні, а які поглиблюють нашу ідейну і політичну концепцію. Україна не має доступу до творів численних західних авторів, які скріплювали б правильність наших позицій і думок українських авторів в Україні. Необхідно наставляти деяких наших авторів перекласти цікаві твори західних авторів, які закріплюють наші ідейні позиції, і подбати про їх видання.

Ми маємо дуже цінний журнал "Визвольний Шлях". В заоканських теренах він мало поширений. Для політичного самовишколу він є необхідний. Тому кожний член Організації, а принаймні кожний другий член повинен його передплачувати і студіювати. IV Великий Збір визнав цей журнал організаційним органом. З цього висновок: члени Організації мусять не лише його читати, а й передплачувати

і масово поширювати, як на заокеанських теренах так і на європейському суходолі.

"Юкренієн Ревю", що виходить у Лондоні, мусить бути подібно трактований в усіх англomовних країнах! І в цьому відношенні, як і у відношенні до "АБН Кореспонденс", є рішення IV Вел. Збору.

"Історія ОУН", "Московські вбивці С.Бандери перед судом", "30.Червня 1941" та інші видані нами книги /з "Гетьман Іван Мазепа" включно/ повинні бути пропихані теж в Україну. Щоб це сталося, треба, щоб вони були насамперед розповсюджені тут серед нашої громади. Таким чином фінансово вможливиться висилку деякої частини цих книг в Україну!

Ми вже не раз підкреслювали, що виховання молоді можливе лише в акції. Обмежування вишколу і виховання тільки теоретичними студіями не вистачає. У ситуації мобілізування Москвою і комуністичними партіями частини західньої молоді під їх гаслами і за їхні цілі, необхідно заставляти нашу молодь бути промотором та ініціатором протидії під нашими гаслами і за наші цілі. Якщо ідеї Москви мобілізують частину західньої молоді, то чому ідеї Києва не можуть мобілізувати іншої частини для протидії тому злу, що його несе Москва?!

Коли промосковська чи комунофільська молодь видвигає як своїх прапорних ідолів Мао, Леніна, Кастра, Че, Го, то чому нами опанована молодь Заходу не може висувати як своїх героїв і прикладів для наслідування – Чупринку, Бандеру, Петлюру, Коновальця, Липківського, Сліпого?! Хай зударяються у психологічній війні символи протиставних світів, нашого і російського, націоналістичного й комуністичного? Без протиставних символів і протиставних постатей, які захищають протилежні вартості – різкого зудару немає!

Проти проросійських і прокомуністичних гасел треба висувати наші гасла, які мобілізують: гасла патріотизму, нації, героїзму, релігії, достоїнності і гідності людини, тобто вартості, за які теж варто вмирати! Чому на вулицях міст маємо безчисленні протиамериканські написи, проросійські чи прокомуністичні, а не має наших гасел, які говорили б про боротьбу української нації, про наших героїв і мучеників?! Чому не можна вийти з нашими гаслами й символами у широкий світ!

Все це є форми і способи пропаганди наших ідей. Треба пам'ятати, що в епоху масових дій нам не вільно втікати в ізоляцію, натомість треба суверенно і вправно опановувати і володіти модерною технікою впливу на еліту і на масу! Тимбільше, що масові засоби сучасного світу переважно опановані неприхильними нам колами!

Рекapітулюючи: треба пригадати, що наша пропаганда мусить бути організована під двома кутами: КРАЮ і еміграції. Вона мусить брати до уваги теж поневолені нації у російській імперії і їх групи на чужині, згідно з концепцією АБН. Ми не сміємо ставити себе в становище "старшого брата" по відношенні до інших, менших від нас, поневолених народів, ані не можемо наслідувати американського стилю трактування менших народів у змислі "багатого вуйка". Ми повинні виходити завжди із засади, що кожна нація є для себе суцільний духово-культурний, органічний завершений світ. Кожна нація є суверен для себе і кожна має таке саме право на державну незалежність, без огляду на її величину, багатство, расу. Ця наша концепція інакша ніж російська, інакша ніж американська. Святослав Караванський точно це сформулював, захищаючи право кожної уярмленої в СРСР нації на її державну незалежність. Вся документація з Краю /сучасна і раніша, Полтави, Горнового, Кужеля, Маївського-Думи/, всі Деклярації Проводу ОУН і Головного Командування УПА та УГВР займають таку саму позицію. Не іншою має бути наша пропаганда в тому відношенні й тепер. Не інші є теж рішення IV Вел. Збору ОУН. Наша пропаганда має уявляти те, що ОУН, що УКРАЇНА змагаються за інший від російського й американського світ. Дуже глибоко висловив це В.Симоненко формулою, що стала афоризмом: "Мовчіть Америки і Росії, коли я з Тобою говорю".

Ю. Велигорський

ДО ПИТАННЯ КАДРІВ І ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

"Для успішного завершення української визвольної боротьби необхідна розбудова сильної революційної організації – ОУН, яка своїми ідейними і організаційними впливами охоплює різні ділянки національного життя. Головне завдання ОУН – організувати і виховувати політичний актив, свідомий своїх завдань, формувати таку революційну політичну силу, яка постійно вестиме народні маси до боротьби за розвал московської імперії і побудову Української держави. Тому для членів ОУН систематичне підвищення інтелектуального й ідейно-політичного рівня, фахова підготовка до спеціальних завдань у процесі боротьби та державного будівництва – завжди актуальні".

Так коротко, але досить яскраво з'ясована в постановах IV-го Великого Збору ОУН /"Завдання ОУН на сучасному етапі"/ потреба революційної організації /ОУН/, її мета, необхідність постійної розбудови організаційної мережі та підвищення ідейно-політичного і фахового рівня кадрів ОУН.

Окреслення Організації як революційної політичної сили має своє особливе значення, бо визначає її основну суть. Дехто /головно з наших ідейно-політичних противників/ вважає, що в еміграційних умовах такі поняття як "революція" і "революціонізація" кадрів не мають жодного практичного значення, мовляв – це фрази, висловлювані без переконання і відчуття дійсності. Насправді ж, революція в нашому розумінні зовсім незалежна від терену нашого перебування і умов нашої дії чи, іншими словами, від еміграційної дійсності. Бо маємо на увазі не якусь вигадану, як витвір нашої фантазії, революцію, без визначеної мети і практичного вияву, а реальну українську національно-визвольну революцію на українських землях, в якій ОУН, згідно зі своїм призначенням, мусить відіграти авангардну роль. Тому й наша концепція визволення України – революційна, етапно розпланована, почавши від підготовки і поглиблення революційних процесів аж до досягнення їх найвищого ступня, завершеного у відповідний час всенациональною визвольною революцією. Це остаточний перехід змобілізованих і зреволюціонізованих фізичних і духових сил нації від одної якості до другої, від знищення влади, системи і імперії окупантів до творчого будівництва власної суверенної національної держави. Отже наш шлях боротьби з московськими окупантами за національне і соціальне визволення українського народу і відновлення УССД – революційний і однаковою мірою зобов'язує як крайові, так і закордонні кадри Організації. Коли говоримо про революціонізацію кадрів ОУН за кордоном, то маємо на увазі насамперед гієрархію наших завдань із погляду потреб української національно-визвольної революції на рідних землях, психологічне і вольове спрямування кадрів до досягнення нашої головної мети революційним шляхом.

Очевидно, що й праця нашого активу на різних ділянках національного життя української еміграції має конкретно визначену мету: дати українській спільноті на чужині ідейно-політичне спрямування, мобілізувати всі патріотичні її сили до відповідних акцій в обороні поневоленої України та уміло використати весь потенціал і всі засоби української еміграції для потреб української національно-визвольної боротьби.

Для ефективного здійснювання завдань закордонних кадрів ОУН, мусимо – згідно з постановами IV Великого Збору – постійно звертати увагу на їх якість і спроможність, а саме:

а/ дбати про постійний і здоровий ріст Організації на всіх теренах її діяльності;

б/ застосовувати селекцію членів, враховуючи ті вимоги, що їх ставить Організація;

в/ постійно перевіряти стан готовості членських кадрів і виконність їх обов'язків.

Насамперед треба підкреслити, що організаційна сітка - це хребет і основа організованої сили українського націоналізму, джерело нашої дії на всіх ділянках українського життя, а головне на фронті боротьби з ворогом. Без цього тривалого фундаменту /організаційної сітки і її системи/ наша дія, зокрема на чужині, проходила б у рамках звичайного емігрантського життя і нічим не відрізнялася б - ні метою, ні динамікою, ні ідейною наснагою і жертовністю - від дії інших партійних угруповань або й громадських установ. Одночасно ми не мали б відповідної можливості мобілізувати ідейно-політично українську громадськість на допомогу визвольній боротьбі України.

Ядром і силою ОУН завжди були, є і будуть її кадри, охоплені організаційною мережею, довкола яких, як авангарду української національної революції, гуртуються кращі, патріотичні сили українського народу, як в краю так і на еміграції. І головне завдання ОУН - спрямувати всі ті здорові й патріотичні національні сили на фронт боротьби з московськими імперіялістами-загарбниками за суверенну й соборну Українську державу.

Незалежно від обставин і часу нашої дії, сила ОУН завжди залежна від якості і активності її кадрів та міцної, дійово-організаційної, мережі на всіх теренах нашої дії.

Обновлювання, зміцнювання і постійна розбудова організаційної сітки, як і перевірка ідейно-політичного стану кадрів, це головна передумова успішної дії Організації як цілості і кожного її члена зокрема. Селекція, добір провідних кадрів - річ самозрозуміла й необхідна в кожній організації, тим більше у революційно-визвольній. Самозрозуміле й те, що селекція і добір кадрів приводять і до змін на організаційних постах, які /зміни/ в принципі повинні завжди вийти на користь Організації. Але буває і так, що необґрунтовані, автоматичні, зміни на провідних постах викликають шкідливі ферменти: нарікання, різну інтерпретацію змін, дезорієнтацію, внутрішні здури і цілком безкорисне зужиття часу та енергії. Такі явища в Організації мусимо не тільки елімінувати, а й засуджувати, як чужі організаційній системі та шкідливі для самої Організації. Але, самого засудження згаданих явищ часом мало, треба насамперед заздалегідь усувати і причини, що їх породжують. Тому добір провідних кадрів завжди мусить відбуватися згідно з принципом об'єктивної оцінки кваліфікації і дійової спроможності членів, а головним мотивом кожної зміни на організаційних постах мусить бути доцільність, зумовлена потребами Організації.

Загально, обновлювання провідних кадрів і доповнювання їх новими, свіжими силами - це природний і необхідний закон розбудови і зміцнювання сил Організації. Будь-яка штивність, автоматизм і "консервація" на провідних постах приносять тільки шкоду, обмежують розбудову і дійову спроможність Організації та гальмують вирощування молодих кадрів, зокрема провідних. Зміни в складі керівних органів Організації, як і на керівних постах, загально повинні мати характер організаційно-функціональний, без будь-яких ознак "вивищування" чи "деградації", бо участь у керівних органах та виконання відповідальних обов'язків у революційно-визвольній організації це перш за все функція, що може змінюватися відповідно до потреб даного часу, доцільного розмішування і навантажування працею кадрів та важливості такої чи іншої ділянки. Кожна функція члена у революційно-визвольній організації - це не тільки "почесний пост", а й певна відповідальність перед Організацією за належне виконання обов'язків і що вищий пост, то й обов'язки важчі та більші вимоги.

Жертвність, творча праця і самодисципліна - це необхідні прикмети, які відрізняють членів ОУН від їхнього оточення. Постійне підвищування ідейного та інтелектуального рівня, хоч би тільки шляхом самонавчання і самовдосконалювання, дає запоруку, що ідейно-політична якість кадрів постійно поглиблюється, незалежно від їх віку і фізичної спроможності.

Як у минулому, так і тепер кадри ОУН відзначаються особливою відданістю національній справі, високою ідейністю, свідомою

самодисципліною і постійною вимогливістю до себе. Все ж час від часу в такій чи іншій організаційній клітині, на одному чи другому терені, вириваються і нездорові явища, які не тільки турбують нас, а й примушують бодай коротко розглянути їх причини і наслідки. Не узагальнюючи, трактуємо такі явища, як виїмки, але шкідливі й незгідні з організаційними засадами. Не будемо повторювати знаних кожному членові ОУН правил життя і поведінки українського націоналіста, але пригадаємо, що їх треба не тільки знати, а й виконувати завжди і всюди, незалежно від обставин і місця нашого перебування.

Особливу роль в Організації відіграє порядок дії як організаційних клітин, так і кожного члена зокрема. Встановлена система дії ОУН, розподіл обов'язків між членами, сполучення організаційних клітин відповідною схемою в одну цілість, відповідний порядок дії від найнижчих до найвищих клітин, і навпаки, - це незмінний принцип, що однаковою мірою зобов'язує усіх: тих, хто наказує і керує, і тих, хто виконує доручення. Кожний член Організації мусить розуміти, що ламання організаційного порядку і дисципліни, свідоме чи несвідоме, суб'єктивне чи навіть обґрунтоване, приносить Організації тільки шкоду, бо в корені підриває організаційний порядок, гальмує діяльність Організації, а часом, навіть публічно, завдає їй великих ударів, і то не від ворога, а від власних кадрів.

Тому мусимо постійно пам'ятати, що всі внутрішньо-організаційні справи чи й непорозуміння і конфлікти між членами завжди треба полагоджувати тільки встановленим внутрішньо-організаційним порядком. Ніхто не може бути сам собі суддею, не може й самовільно засуджувати інших членів Організації, обезцінювати їх чи компрометувати, керуючись власними, не раз суб'єктивними поглядами, хоч би й оздобленими патріотичними мотивами. Публічні напади одних членів на інших /у пресі, у виступах, у поширюванні "опінії" і т. п./ без окремого розгляду конфліктних справ відповідними організаційними чинниками і їх рішення - вносять в організаційні кадри не тільки дезорієнтацію, а й деморалізацію, бо самовільні розправи руйнують саму ідейно-політичну основу ОУН та моральні правила поведінки кожного її члена. Такі явища, навіть обґрунтовані патріотизмом чи потребою оздоровлення, компрометують поодиноких членів Організації, а тим самим і Організацію, бо ж вона така, як і її кадри. Адже всі знаємо, що кожний член ОУН має визначені устроєм і правильними Організації свої права і обов'язки, тому ніхто з членів не може бути ані безправним, ані безкарним. За свої вчинки відповідає перед відповідними організаційними чинниками, які кожне діло, добре чи зле, зобов'язані розглядати і оцінювати об'єктивно, бо справедливість - один з основних елементів ідеології і програми українського націоналізму. Кожний член Організації, провідний чи рядовий, у потребі має право захищати себе від будь-яких проявів сваволі в організаційній сітці, не зважаючи на те, з якого джерела вона випливає.

Конфлікти, які час від часу виникають між поодинокими членами Організації, можуть мати різний характер і різні причини. Живемо в певній системі нашого громадського й політичного життя, діємо не тільки в оточенні наших однодумців чи неутральних, безпартійних громадян, а також і серед наших противників. І всюди нам особливо потрібна здорова творча атмосфера, зокрема в самих наших рядах. Таку атмосферу, творчу чи критичну, створюємо самі, тому й від нас залежить внутрішній стан організаційної сітки. Нашим найближчим, найтіснішим оточенням звичайно є наші друзі, - також члени Організації, - з якими ми пов'язані не тільки спільною працею, спільною ідеєю, а й тим самим організаційним приреченням-присягою. Шанувати гідність члена Організації - це означає шанувати правила поведінки українського націоналіста, які є основою вартості кожного члена. Організація має право і обов'язок вимагати від кожного члена підпорядкувати в кожному випадку особисті амбіції вищим обов'язкам члена ОУН. Ми ніколи не маємо права допускати в рядах Організації до такої атмосфери, яка породжує взаємне упередження, поборювання, самоправство, ненависть, злобу, пімсту, взаємні наклепи і обезцінювання. Такі явища не тільки компрометують ОУН, а й допомагають ворожій

агентурі поширювати між українською громадськістю дезорієнтацію і зневіру. Адже розклад, диверсія, дезорієнтація, компромітація націоналістичних діячів і взагалі націоналістів, ламання дисципліни і законного порядку в рядах українських патріотів - це відомі засоби ворога в боротьбі з українським революційно-визвольним рухом.

Трапляється, що в поодиноких членів, або навіть у певної їх частини, притуплюється почуття відповідальності й самодисципліни і їх енергія зуживається на невластиві, часом дуже дрібні справи чи на внутрішні розрахунки, що їх породжує нездорова атмосфера у взаємовідносинах між членами, як провідними так і рядовими. Коли такі явища ще й "обґрунтовуємо", тоді - на перший погляд - ніби не відчуваємо їх гостроти і шкідливості, натомість у випадках, коли виринає необхідна потреба ліквідувати їх, по організаційних рядах немов перекочуються бурхливі хвилі суперечних сил, що не одного члена збивають із правильного шляху. Часто навіть Провід Організації примушений втручатися в такі конфлікти і витрачати час, енергію та засоби на їх полягодження.

ОУН, а в тому кожна її теренова сітка, у своїй дії завжди і всюди виступає як моноліт, здійснює постанови, схвалені на Конференціях і Великих Зборах. На сучасному етапі нас усіх однаковою мірою зобов'язують постанови IV Великого Збору ОУН, що є продовженням, уточненням і поглибленням раніших постанов. Самозрозуміло, що на якусь сепаратну дію поодиноких членів чи груп в Організації не може бути місця. Але це не означає, що ОУН, чи її Провід, примушує членів мислити і діяти тільки за визначеною схемою, хоче перетворити їх на "роботів" чи "апаратчиків". Саме такі члени і така система були б найбільши лихом для Організації, бо ОУН потребує творчих, активних кадрів, які виявляють власну ініціативу та дають свій вклад у розбудову її духових і фізичних сил. Іншими словами: члени Організації повинні бути не тільки виконавцями, а й співтворцями організованої сили націоналістів.

Кожний член ОУН знає, що на обстоювання власних поглядів, думок, пропозицій і т. п. є відповідний організаційний форум - Конференція або Великий Збір, на яких вирішуються головні напрямні політики і дії Організації. Критичні зауваження з приводу дії окремих членів Організації, чи навіть цілих її клітин, завжди можна висувати організаційним порядком перед компетентними організаційними чинниками. Кожний інший спосіб висловлювання незадоволення чи застереження, який не згідний з організаційним порядком, дискваліфікує такого члена, бо він діє, і то свідомо, проти організаційних засад.

ОУН, що взяла на себе обов'язок і завдання революційно-визвольного авангарду української нації, має - безперечно - дуже багато різних важких проблем, що їх треба розв'язувати як теоретично, так і практично. І на тих проблемах повинна зосереджуватися увага цілого організаційного активу. Постанови IV Великого Збору і опрацьовані Проводом на їх основі плани діяльності на найближчий час - це не тільки теоретичне з'ясування нашої визвольної концепції, політики і програми, нашої стратегії і тактики, що об'єднані одним спідним принципом, а також конкретні завдання, що їх зобов'язаний реалізувати кожен організаційний Сектор, кожна Референтура, кожна організаційна клітина і кожен член особисто. За реалізацію визначених IV Великим Збором завдань ОУН на сучасному етапі відповідає не тільки Провід, а й кожен провідний чи рядовий член.

Кожний Тереновий провід, як цілість, керівники окремих теренових референтур, провідники організаційних клітин усіх ступенів і члени проводів, всі члени Організації, відповідно до розподілу їх функцій - ведуть на своєму терені конкретну організаційну, політичну, пропагандивну, вишкільну, культурну, суспільно-громадську та іншу працю згідно з постановами Великого Збору та директивами Проводу ОУН, а в потребі зобов'язані корегувати свою діяльність згідно із вказівками центральних керівних чи контрольних органів. Ефективність здійснювання головних завдань ОУН великою мірою залежить від упорядкування всіх внутрішньо-організаційних справ та зміцнення самосвідомості і самодисципліни кадрів.

В розбудові нашої організаційної мережі та сили цілої ОУН особливе значення має постійне доповнювання кадрів новими членами, зокрема молодшими. Це істотне питання для кожної організації, бо від нього залежить її сила і далі перспективи. Але, як і завжди, особливу увагу мусимо звертати не на кількість нових членів, кандидатів і симпатиків, а на їх якість. Бувають випадки, що підготовані й випробувані кандидати чекають роками на прийняття їх у члени тільки тому, що до них є якісь, часто необґрунтовані, застереження особистого або "парохіяльного" характеру. З другого ж боку є випадки, що в члени Організації попадають безпідставно малоякісні й не підготовані кандидати тільки завдяки особистим стосункам чи "земляцьким" взаєминам із провідними членами. У першому випадку Організація втрачає нових високоякісних провідних і рядових членів, а в другому – обтяжує свої ряди невідповідними "набором", що збільшує кількість, а не якість. Готування нових кадрів – кандидатів у члени і симпатиків – головне серед молоді, а ще точніше – серед Юнацтва ОУН, це одна з найважливіших справ цілої Організації, тому на цьому відтинку потрібна не тільки належна активність, а також відповідна контрола.

Загально, коли успішно усунемо деякі наші внутрішні хиби, можна без перебільшення сказати, що кадри ОУН за кордоном – це справді велика ідейно-політична сила, як складова частина цілої ОУН. Складаються вони з випробуваних і ідейно загартованих у безпосередній боротьбі з окупантами досвідчених рядових і провідних членів, з високопатріотичного й ідейного молодшого покоління і, врешті, з наймолодшого, яке на здобутках минулого й сучасного творитиме велике майбутнє.

Немирич

ДО ЗАВДАНЬ ОУН ЗАКОРДОНОМ

I

ОУН є організацією, яка поставила собі як основну і головну мету відновити українську самостійну державу: "Здобудеш українську державу або згинеш у боротьбі за неї".

Такою була ОУН при її оснуванні, такою була в минулому і такою є тепер. Мета ОУН не змінилася і не зміниться доти, аж буде досягнута.

Досягнення мети /а не щонебудь інше/ є найістотнішим і незмінним для ОУН.

II

Дві частини ОУН

ОУН є одна у двох частинах:

- 1/ крайова в Україні і в СРСР та підбольшевицькому світі, і
- 2/ закордонна на еміграції /поза межами України, СРСР і підбольшевицького світу/.

Обидві частини ОУН становлять одну нерозривну цілість і мають ту саму мету. Одна мета, але діяльність і завдання, що ведуть до одної мети, є інші в одній частині й інші в другій частині ОУН. Також форми, способи і засоби виконання завдань інші. Їх – одних і других – багато.

Член ОУН, або більша чи менша група членів, можуть бути поставлені у всяке положення, у всяку ситуацію, у всякі умови і на всяке місце, і відповідно до цього вони мають виконувати завдання в рамках завдань ОУН. Ці завдання різні на різних місцях,

в різних умовах і в різному часі, відповідні до даної ситуації.

ОУН закордоном у-загальному виконує інші завдання, а інші ОУН в Україні. Також не на кожному місці в Україні і не в кожному часі ОУН виконує ті самі завдання. І не в кожній країні за кордоном ОУН виконує ті самі завдання. ОУН не має і не може мати одних і однакових штампів придатних для всіх членів ОУН і для всіх своїх організаційних клітин на всіх місцях, в кожному часі й за всіх умов. Це не значить, що ОУН змінює ієрархію своїх завдань, але це значить, що ОУН є живим і життєздатним організмом і вміє робити те, що потрібно і так, як потрібно і там, де потрібно - для досягнення своєї цілі.

Збройна боротьба, повстання, революція, війна та визволення України, за українську самостійну дуржаву відбудеться на українській землі і тими силами, які є тепер і будуть тоді там. Роля, участь і завдання в цій справі крайової частини і закордонної частини ОУН - інші. Але те, що робить у цій /та й в інших/ справі одна чи друга частина, має свою вагу й важливість і є роботою всієї ОУН і для ОУН, тобто для одної визвольної справи, для одної України.

Також не в кожній країні буде чи є можливим і доцільним робити те саме в цій /чи в інших/ справі. Найважливішим є, щоб на всіх теренах робили те, що треба й що лише там можливе для української визвольної справи. Як, якими способами й засобами, в яких формах, якими силами - повинно бути залишене на оцінку теренових проводів. В цьому на перше місце висунеться проблема нашої дійсності і проблема наших сил.

III

Наша дійсність

В іншій дійсності перебуває крайова частина і в іншій закордонна частина ОУН. Інша дійсність - інша робота й інші завдання, в одній і в другій частини. Деякі завдання, які в іншому часі й дійсності були на першому пляні, переставлені тепер на інше місце, деякі першочергові сталися друго- і дальшечерговими і навпаки. /ОУН в Україні в 40-их і в 60-их роках. Закордонна частина ОУН після другої світової війни/.

Крайова частина ОУН робить те, що вважає потрібним, доцільним і можливим в даній дійсності, ті, чого не може робити закордонна частина. Закордонна частина ОУН робить те, що вважає потрібним, доцільним і можливим в даній їй дійсності, і те, чого не може робити крайова частина. ОУН діє відповідно до дійсності, часу й місця. Наголос на такій роботі, якої не може виконувати інша частина ОУН.

Інша, але теж і різна дійсність у різних місцях дії крайової частини ОУН - інша взагалі, але теж і різна дійсність на різних теренах дії закордонної частини ОУН.

IV

Наші сили

1. Члени: кількість, якість, виконність, дійсна проможність.
2. Організації Українського Визвольного Фронту.
3. Українська громада /організована і неорганізована/.

Члени - віково заавансовані, обтяжені родинами і щоденною важкою працею, інтелектуальний рівень - народня школа, організаційний - рядовики. Дуже мала кількість давніх і провідних людей. Виконність і спроможність нашого членства є пропорційна до цього стану.

Подібний стан є в Організаціях Українського Визвольного Фронту, з такою різницею, що в цих організаціях є багато більша кількість членства, отже виконують багато більше потрібної для визвольної справи роботи. Їх треба вважати нашими організованими симпатиками.

Українська громада - це ще ширший, як ОУВФ, круг людей, що різно допомагають нашій справі, не раз лише своєю приязністю там, де цього нам потрібно, або фінансово. Але це не є єдиний спосіб їхньої співучасті і допомоги. Коли брати до уваги, що визвольна справа не є лише нашою справою або справою вибраних людей, або справою лише одного ґатунку роботи чи лише деяких людей, то роля, значення, робота й важливість всіх українських сил - належно представлених й використаних - є великі, більші як це виглядає на перший погляд.

V

Форми і способи дії

Повинні бути відповідні до того, на яких полях ми діємо. ОУН не виступає тепер явно на жодному терені під своїм ім'ям, але має діяти на різних, потрібних для визвольної справи відтинках. Для цього потрібно відповідних форм, назв, підходів, прийомів, засобів, тактики, способів.

Полям нашої діяльності є:

1. ми самі, кожна наша організаційна клітина, вся робота, що входить в організаційний засяг,
2. українське суспільно-громадське і політичне життя, в тому:
 - а/ Організації Українського Визвольного Фронту /або наші громадські організації під іншою назвою/,
 - б/ всі інші українські організації /і їхні координаційні завершення/,
3. не-українське життя, в тому:
 - а/ національні-етнічні групи, політична еміграція поневолених народів, відповідні їхні організації /АБН/,
 - б/ громадське і політичне життя країн, в яких перебуваємо.

На всіх цих відтинках і місцях наші члени мають працювати під кутом постійних і актуальних потреб і вимог української визвольної справи, під кутом головної і основної цілі.

Для цього потрібно, щоб ми були не лише замкненою для себе самих організацією /цього потрібно, очевидно, також/, але щоб ми /за лише деякими винятками/ всі стояли і працювали всередині українського і чужого світу, щоб були видні нашою працею, жертівністю, активністю, розумом, досягненнями і т. д. Цим способом ми зможемо понести скрізь наші ідеї, всюди їх прищепити, якнайдалше поширити і охопити ними всі відтинки нашого збірного життя та понести їх в чужий світ.

VI

Українська спільнота

2 мільйони українців у багатьох країнах західного світу - це велика сила. Подібно як кількість членства ОУН в світі, так і велика кількість українців в цілому світі /порівнюючи до стану перед другою світовою війною/ зумовлюють нашу ролю, значення, можливості і завдання супроти України.

В різних країнах є різна наша сила, а вслід за цим - різні наші позиції і можливості.

Тому що вся українська спільнота в світі може й повинна відігравати поважну ролю в справі визволення України - це в першу чергу, і тому, що це є справою нашого бути або не бути - нас як українців і українських національних груп у різних країнах - тому українське суспільно-громадське життя /організоване і навіть неорганізоване/ є для нас незвичайно важливого значення справа. Чим більше й сильніше буде розбудована українська спільнота в світі, тим сильніші будуть наші позиції й значення в поодиноких країнах, тим більший, серйозніший і ефективніший буде наш голос у справі України. Тоді з нашою силою і позиціями рахуються й у висліді приходить по суті український, а формально і

тому з далеко більшим значенням – голос тієї чи іншої держави в справі України на різних форумах і місцях. А це саме є дуже потрібним для української визвольної справи.

Суспільно-політична робота нашого членства тут є в тому необхідна й обов'язкова, бож треба її ставити відповідно до наших завдань. Цього не дасться зробити ззовні, але треба бути й працювати всередині всього життя.

Вся громадська робота є під теперішню пору незвичайно важливим фактором нашої дії для визвольної справи. Вважаю, що нам треба йти до завершення цілого українського суспільно-громадського життя.

VII

Молодь

Це не лише важлива й велика, але й дуже складна проблема. Передусім треба брати серйозно до уваги справжню сьогоднішню дійсність.

В подавляючій більшості /75-80%/ народжені й вирощені поза Україною, вони не можуть і ніколи тут не будуть такими, як були їхні ровесники, вирощені на українській землі, в українському кліматі, в атмосфері боротьби.

Молодь є органічною частиною українського народу й української спільноти в світі і має обов'язки й завдання супроти України. Їхні завдання є зв'язані в першу чергу з місцем їхнього постійного перебування, яке відкриває перед ними відповідні дороги, на яких вони можуть сповнювати ці свої завдання й обов'язки. Українська молодь має без порівняння більше освіти й знання і більше можливостей, – не організаційних, але потрібних в сьогоднішній їх роботі і завданнях – як наші теперішні старі кадри, і тому їм відкриті широко двері піти тут вище й вище, якнайвище, піти широко і високо в життя країн поселення, здобути там відповідні становища й позиції, багато таких становищ і позицій – в політиці, державній адміністрації, економіці, в університетах, в науці, в мистецтві, війську і скрізь, та на тих високих місцях і з тих місць організувати всяку допомогу Україні. Маю на увазі загал української молоді, а в цьому також і нашу молодь, яка сама має йти на цю дорогу і дбати, щоб було якнайбільше такої молоді. Щоб наша молодь могла, розуміла і вміла це робити, треба її до цього виховувати, вишколювати, вирощувати, спрямовувати. В першу чергу наші членбатьки дома, а далі наші школи й курси українознавства та наші молодіжні організації СУМ, ТУСМ і ін.

В праці з молоддю в наших молодіжних організаціях лишувати найкращих, окремо над ними працювати і організувати таких в ряди Молоді ОУН. Окрім всіх завдань і обов'язків, які відносяться до всієї української молоді, ця молодь має ще окремі завдання. Головну вагу треба звернути на студентську молодь. Справи молоді віддати в руки самої молоді під відповідною, але дискретною опікою. Це відноситься також і до Молоді ОУН.

VIII

Наше оточення

Живемо багато років у різних країнах світу. Як довго прийдеться нам всім перебувати в такому положенні не відомо. Тут народжуються і вирощуються наші діти, молодь. В деяких країнах є вже декілька там народжених поколінь. Вони почуваються співбудівниками і співгосподарями даних країн. Вони займають великі й замітні позиції в місцевому державному і суспільному житті з такими становищами, як міністри, сенатори, послы, посадники міст, професори університетів, визначні місця в місцевих політичних партіях, робітничих юніях, в культурі, науці, мистецтві, журналістиці, і т.д. Все це збільшується й треба дбати, щоб ще збільшувалося.

Вся ця сила є кровною, органічною частиною українського народу /є, очевидно, такі, що до цього не почуваються, але це ок-

реме й спеціальне питання/, і одночасно частиною організмів даних країн, з якими вони є дуже сильно пов'язані. В якійсь мірі вони є теж і нашим оточенням, бо й їхні життєві, щоденні інтереси зв'язані з місцевими спільнотами, більше, як напр. наші, що перебуваємо в даних країнах порівнюючи /до них/ недовго.

Наше оточення є одним з важливих піль нашої діяльності. Щоб мати успіхи й досягнення на цьому відтинку, треба входити в суспільно-громадське, політичне, економічне, товариське і всяке життя даних країн. Для цього потрібно відповідних підходів, форм, назв, участі в інших і ц. п.

Серед нашого оточення діємо Організаціями Українського Визвольного Фронту. Цими організаціями і в інших формах та індивідуально входимо в місцеве життя. Під фірмою АБН діємо серед місцевих національних груп та серед світових антикомуністичних організацій і держав. Входимо з ними в потрібні об'єднання, ліги, коаліції, договори і т.д.

Для того, щоб оточуючий нас світ відіграв бажану нами роль в справі визволення України, необхідно бути нам у ньому всередині - нашою участю, нашою діяльністю, активністю, здобутими позиціями і ін.

IX

Ділянки роботи

Фактично всі ділянки роботи є важливі й потрібні і на всіх ми повинні працювати. Вважаю, що "кондіцію сіне ква нон" - передумовою є постійне ставлення й розбудова загально-українського відтинка, оцих два мільйони, під кожним оглядом і в кожному напрямі. Це ж і є ота українська сила, від якої залежне все інше. Без цієї сили наше положення рівнялося б положенню на пустині.

Для нашої справи головними ділянками роботи є такі: внутрішньо-український, зовнішньо-політичний, політичний і політичний місцевий, суспільно-громадський, молодіжний, культурний, науковий, літературний, мистецький, громадсько-економічний. На всіх цих ділянках маємо діяти ми і вся українська сила в світі. Кожний з нас має бути активним на такій ділянці, на якій може зробити найбільше й найліпше, має бути там, де він надається. Не може в нас бути такого члена, що не був би активним і не працював би на жодній ділянці.

X

Хто має працювати

Всі - вся українська спільнота в цілому світі. Нашим особливим завданням є організувати і мобілізувати якнайбільше сил і якнайбільший круг для української визвольної справи. Бо це така велика, найбільша справа, що для праці є для всіх місце й обов'язок. Це таке широке поле, що потрібно всіх тих, що вже працюють, але й тих, що їх бракує. Їх треба будити, активізувати, організувати, заставляти - до такої праці і в таких формах, що їм відповідають.

Широким фронтом треба нам іти, бо широким фронтом і на всіх відтинках і на всіх місцях наступає на українців Москва, і там на рідній землі і тут у західньому світі. До оборони й до протинаступу потрібно всіх сил всієї української спільноти.

XI

Два відтинки одного фронту

Є два основні відтинки одного фронту боротьби: 1/ крайовий і 2/ закордонний. Ми стоїмо на закордонному відтинку і виконуємо завдання й роботу відповідні до нашого положення. В основному ми виконуємо такі завдання й обов'язки, яких не можуть виконувати наші друзі в Краю. Їх зумовлює звичайний факт нашого перебування закордоном. Річ не в тому, де ми перебуваємо /бо це від нас незалежне/, але в тому, що ми робимо для української визвольної справи. Наша роль, наша співучасть і наші завдання в цій справі є безсумнівні і великі.

Головний - збройний відтинок боротьби є й буде на українській землі. Допоміжний відтинок, також і в головному завданні крайового відтинка у відповідний час, становить закордон.

Те, що ми тут робимо й маємо робити тепер, має сильний і широкий відгомін в Україні і в цілому ССРСР. Наша постава і вплив нашої роботи тут мають велике значення для України і є великим тиском на Москву. Робім тут якнайбільше такого, що скріплює духа і поставу українського народу та його змаг з ворогом. Слідкуймо щоденно за цим змагом і на яких ділянках він ведеться та даваймо щоденну допомогу нашому народові саме на цих ділянках.

Є дві частини ОУН і два відтинки боротьби. Не переплутуймо завдань і роботи цих обох частин і відтинків, але доповнюймо так, щоб була одна цілість, одна ОУН і одна ціль всієї нашої роботи.

XII

Ми закордоном

Крайова частина ОУН діє в Україні і в ССРСР та в цілому під-большевицькому світі і про те, як діяти, коли, де, в яких формах, якими способами і ц. п. - рішає вона сама. Також форми рішень і керівництва належать лише до неї самої.

Закордонна частина ОУН має /порівнюючи до крайової/ нормальні можливості функціонування, в чому треба дотримуватися наших законів і приписів організаційного правопорядку на всіх організаційних місцях і щаблях. Виконує таку роботу, яку треба виконувати закордоном. ОУН є одна, членство одне, ціль одна. ОУН є організацією, яка ставить до своїх членів вимоги і обов'язки, незалежно від того, де вони перебувають. Ці вимоги й обов'язки є куди більші і важчі, як їх ставить кожна інша організація чи установа. ОУН не дає своїм членам нічого, окрім почуття добре виконаного обов'язку супроти українського народу.

Члени ОУН закордоном мають виконувати ту частину роботи ОУН, яка припадає на закордон. Організаційна сітка мусить бути дисциплінована, усправнена, членство має відчувати, що вони є членами ОУН /а не якоїсь іншої громадської організації/, що з приналежністю до ОУН є пов'язані великі обов'язки, що вони мають бути завжди активні, працюючі, жертвні і цими своїми прикметами бути прикладом для других, стояти напереді всього українського життя, виконувати все, чого вимагає наша справа. Очевидно, робота повинна відповідати вміlostям і спроможностям члена, згл. треба до такої роботи члена приготувати, вишколити. Зокрема такого вишколювання й вирощування потребує молодь, що має бути перемником і продовжувачем наших ідей і нашої боротьби /хоча форми й способи боротьби, змагу й праці нової генерації будуть інші й вже є інші, тут і також там/.

Не всі теперішні члени ОУН закордоном відповідають вимогам ОУН. Це проблема, яку треба добре і вміло розв'язати. ОУН не є масовою організацією. Такою була в 1939-1941 рр. і буде в революції і війні, але й тоді керуюче і вирішуюче ядро становитимуть одного ґатунку і одної віри люди, дібрані, еліта революції і еліта нації. Так було в минулому, так є тепер, зокрема на рідній землі, і так буде і в майбутньому.

Для боротьби з ворогом ще потрібно окремих членів, вишколених для спеціальних завдань на дуже важливих, але не видних для всіх відтинках. Це крайовий відтинок.

ОУН стоїть на великому фронті боротьби з Москвою. ЗЧ ОУН стоять на закордонному відтинку цього фронту, на якому є відповідні до нашого положення завдання. Виконуймо ці завдання і в цей спосіб ми сповнимо обов'язок, який виконати припадає на ту частину ОУН, яка в даному часі стоїть на визначеному відтинку фронту української визвольної боротьби.

Г. Корецький

ЧИ СТРУКТУРА НАШОЇ СІТКИ ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ НАШОГО ЧАСУ

/Порядком обговорення/

Організаційна сітка ОУН поза межами України, головню у вільному світі, існує і діє вже багато років. Вона побудована за найпростішою схемою, спертою на територіяльному принципі, і нагадує собою більше організацію, що діє легально в відповідних умовах, аніж революційно-визвольну організацію, яка має діло з жорстоким ворогом, що вживає всіх засобів знищення. Свої характеристичні риси вона взяла з нашої підпільної сітки того часу, коли Організація, розгортаючи політичну й збройну дію проти поневолювачів /підчас другої світової війни/, мусіла частинно виявити свої кадри, ставши в багатьох місцевостях підпільно-революційним і державно-адміністративним чинником для широких кругів українського населення.

Така форма сітки вплинула на форму дії, її стиль, а в багатьох відношеннях теж і на зміст внутрішньо-організаційного життя і діяльності, що має позитивні, але теж і негативні сторінки та наслідки.

В кожній із діючих тут клітин ОУН весь членський актив діє і вирощується за одною системою, в якій винятком бувають лише звена спеціального призначення. За нечисленними винятками, весь членський актив працює масово як у вишкільній, інформативно-пропагандивній, так і теж в оперативній ділянках. Члени різних професійних станів, освітнього та інтелектуального рівня працюють в основному за одною системою. Виняток становить лише частина членів вищих ступенів, які займають провідні пости в сітці. Всяка спеціальна підготовка чи виконання спеціальних завдань є радше наслідком тиску обставин чи потреб, бо загально переважають суспільно-громадські, політичні й господарські потреби української спільноти терену, області чи станиці, які тільки частинно мають безпосереднє відношення до наших специфічно-організаційних завдань у перспективному плануванні.

Ідучи далі шляхом тієї системи, натрапимо безумовно на факти, що в кожній клітині /станиці чи звені/ члени різної кваліфікації, професійного звання, інтелектуального рівня чи громадського й політичного стажу, виконують таку саму працю. Назовні кожний із них перебуває в питомому для себе середовищі, але в середині Організації переважає психологія і дух тої частини членства, яка становить більшість у даній клітині.

Який вплив може мати така ситуація у сітці на якість членських кадрів загально? Які можливості дає така ситуація для всіх творчих сил члена ОУН? Чи може сітка виконувати в такій системі загальні обов'язки і спеціалізовані завдання? Ці питання, які виникають, коли зосередити увагу на тих завданнях і вимогах, що їх накреслив IV Великий Збір, а рівночасно застановитися над цим, як пристосувати до цих вимог організаційну сітку і її кадри, який вишкіл і перевишкіл планувати й кого саме з-поміж маси членів ангажувати до здійснювання накреслених планів та вимог.

Обсервуючи ситуацію на закордонному відтинку після IV Великого Збору ОУН, насувається деколи питання, чи ми часом не думаємо, що прийнявши програму державного будівництва, оновивши й поглибивши стратегію боротьби та поширивши й уточнивши ідеологічні засади, ми вже виконали своє завдання і можемо чекати чергового Великого Збору ОУН. А тим часом так не є і не може бути. Впорядкувавши на IV Великому Зборі головні програмові й ідеологічні справи, перевіривши дійсність і накресливши завдання Організації на найближчий час, треба насамперед звернути увагу на точний перегляд тих сил і засобів, якими розпоряджаємо. А найважливішим чинником у цих силах і засобах є організаційний актив, його клітини, якість кадрів і проводів клітин, здатність і підготовка їх до виконання завдань і планів ОУН, пов'язаних із визвольною боротьбою.

У військових колах існує засада, що вояк, навіть коли перейшов рекрутський штишкіл, перед кожною важливішою бойовою акцією мусить пройти підпорідний, спеціальний, штишкіл. Коли бойова акція вимагає великого з'єднання військових частин /дивізій чи армії/, то ціле те з'єднання бойових і запасних частин також мусить пройти перед акцією відповідну підготовку.

Подібну систему підготовчих заходів практикують усі кола цивільного характеру, які ставляться серйозно до своїх завдань.

Підготовчі заходи до важливіших починів охоплюють часто не лише програмові, а й структурально-дійові аспекти. Наша ж Організація діє на закордонному відтинку без змін і без спеціальних приготувань багато років. Хочемо признатися, чи ні, але нашу сітку характеризує глибока рутинна, що просякла як в методику дії, так в систему підготовки до неї. Свою глибоку відбитку має вона навіть у підході до фактів та явищ. Доки це питання не буде з'ясоване всебічно й об'єктивно, доки не випрацюємо властивої для сьогоднішнього часу методики дії, доки головним нашим завданням не підпорядкуємо організаційної сітки, доти важко надіятися, що наші словесні зусилля і наше теоретичне відчування потреби змін у настанові та в дії будуть мати практичні позитивні наслідки.

Маючи на увазі всі ці питання, спробуємо обґрунтувати потребу певних змін та перестановки на відтинку загальної організаційної структури.

Позитиви теперішньої системи

Теперішня організаційна система має два важливих позитивних аспекти. Першим є легкість в адмініструванні сіткою згори вниз, контрольність її загальної діяльності та господарської підприємчivosti і фінансових зобов'язань. Другим таким, певною мірою позитивним аспектом, є трактування кожного члена ОУН не за його кваліфікаціями, професією, позицією в громаді чи інтелектуальними спроможностями, а за його загальною ідейністю та виконністю членських обов'язків.

Є ще третій позитивний аспект, який уможливорює Проводам в усіх потребах зосереджувати сили цілої сітки на захист наших позицій і впливати на суспільно-громадське й загально-політичне життя.

Цих три аспекти - це, мабуть, всі головні позитивні прикмети теперішньої побудови організаційної сітки тут.

Негативи теперішньої системи

Першим і найважливішим негативним аспектом теперішньої системи є те, що вона, будучи штивною і загальниковою, не сприяє належною мірою духово-моральному, інтелектуальному й практично-дійовому ростові членських кадрів.

ОУН згуртовує у своїх рядах всіх тих патріотів, українців і українок, які визнають її програму, своїм характером відповідають революційним вимогам дії і які, склавши членське приречення, сумлінно сповняють свої обов'язки.

Така система "рекрутування" членських кадрів уможливорює відповідну селекцію кандидатів. Однак, селекція ще не дає ніякого запевнення, що ставши членом ОУН, буде з власної ініціативи розвивати свої духово-моральні, інтелектуальні та дійові кваліфікації до найвищих спроможностей. Практичний досвід переконує, що - за малим виїмком - значна більшість членів може розвивати свої кваліфікації лише під тиском конкретних завдань системою відповідних підготовчих заходів. А ці конкретні завдання мусять бути пов'язані, бодай якоюсь мірою, із щоденною дією члена в громаді чи на фронті боротьби. В додатку, в самому розподілі завдань у підготовчих заходах і в їх проведенні в життя дуже важливу роль відіграють як професійні зацікавлення, так і інтелектуальний рівень члена. В іншому випадку, всі підготовчі заходи й практична діяльність зведуться до того, що буде найчисленніше, а не завжди найсильніше чи найкраще.

Другим дуже важливим від'ємним фактом теперішньої системи є те, що вона не відповідає повністю вимогам конспірації дії, бо до обов'язків членів майже рівночасно належать справи різного характеру: суспільно-громадського, політичного, і – революційно-бойового. Зрештою, наша сітка тепер такою мірою розконспірована, що взагалі важко собі уявити якийсь рішучий крок без майже очевидних наслідків.

Третньою важливою негативною прикметою теперішньої організаційної сітки є те, що в дії вона спирається лише на частину членського активу, а поза дією залишає багато членів, обов'язки яких зводяться лише до сплачування внесків та до фізичної участі в маніфестаціях, зборах, з'їздах і академіях. Ця частина членів найскоріше піддається деморалізаційним процесам, а коли вона велика, то бакцилі загнювання і розкладу дістаються навіть в цю частину, яка – в наслідок активної дії та розуміння потреб і обставин – повинна бути найздоровішою.

Четвертий важливий негатив – це можливість членів бачити й знати всі негативи інших, також членів, і егоцентрична тенденція використовувати ті хиби для свого самолюбства. Бо ніде правди діти, в нашій Організації не всі члени є такими, що могли б бути беззастережним авторитетом для інших. Деколи буває так, що навіть найбільш солідні й віддані Організації члени своїм характером чи особистими, родинними, ускладненнями викликають надмірне заінтересування в інших. Все це можна б усунути за відповідної градації структури і системи праці, з метою локалізації хиб та ліквідації невластивих проявів у кадрах.

Таких негативних рис нашої організаційної системи можна навести багато більше, але й поданих прикладів досить для наочної характеристики існуючої проблеми.

Як розв'язувати проблему?

Практична розв'язка згаданих проблем значно важча, ніж їх теоретичний розгляд. Важливе й те, що сама розв'язка мусить мати етапний характер, бо жадна раптова зміна не усуне того, що закріпилося продовж років у сітці, щоросло й стало вже рутинною членів. Що більше – кожна раптова зміна може принести шкоду, спричинивши непотрібний хаос та розгублення. Але, виходу потрібно і його мусимо знайти.

Розподіл мережі на краї і терени повинен залишитися. Незмінними могли б залишитися на якийсь час структуральні розподіли сітки по краях і теренах. Натомість ґрунтовнішу перебудову треба б починати в найнижчих організаційних клітинах, які треба б переорганізувати на клітини, звена чи ланки спеціальних, чи окреслених за родом, призначень.

В основу тої структури покласти не територіальний, а професійно-дійовий принцип, який уможливить творити клітини на основі кваліфікацій членів, згідно з їх професійним, освітнім, інтелектуальним станом чи громадським або політичним стажем.

Відповідно до потреб нової схеми сітки розпрацювати систему внутрішньої праці й обов'язків, а теж плани дії та напрямні на довшу мету.

Таким способом ми розв'язали б існуючу від багатьох років проблему головню на заоканських теренах, де в рядах Організації є досить значний відсоток інтелектуальних працівників, що виявляють себе переважно на легальному секторі, але їхній потенціал для внутрішньої розбудови Організації майже невикористаний.

Така система вможливила б Організації на інших теренах виховувати кваліфіковані, головню інтелектуальні кадри. Вона допомогла б органічно розвивати і вдосконалювати в організаційній сітці революціонізацію кадрів, бо в її структурі були б і клітини, які практично здійснювали б революційну дію.

Що робити з новим доростом ОУН?

Сітку старших віком членів потрібно перебудовувати і вдоско-

налювати, але для молодих кадрів, що приходять з юнацтва, треба своєчасно встановити таку систему, яка сприяла б їхньому розвитку та виявові в Організації, не розконспірувала б їх і не робила б з них "паперових революціонерів".

У перспективному плані доповнювання Організації молодими кадрами повинні стати звена молодих членів, які в засягу краю чи терену, а де доцільно й можливо, то й області, району або й ста-ниці, підлягали б дотичним проводам, але в сітці старших віком членів не брали б участі, за виїмком, хіба, загального відстою-вання та пропагування наших позицій на зовні. Такі звена потрібно організувати дуже стисло за професійним принципом та відповідно до перспектив, що впливатимуть з цього принципу, розпрацювати далекосяглі і термінові плани дії для них.

Підсумки

Наведені тут думки й накреслені пропозиції мають дискусійний характер і можуть стати предметом обговорення компетентних чинни-ків на відповідному форумі. Для доповнення згадаємо ще питання, що безпосередньо пов'язане з дією Теренових Проводів.

Теперішня дія Теренових Проводів дуже спрощена. Провівши перебудову, Теренові Проводи будуть мати діло із значно більшим вахлярем клітин, а тому посилиться їхня увага до терену, як ці-лости, і до розшарування кадрів у поодиноких клітинах, що вимага-тиме дуже селекційного підходу в покликуванні проводів клітин та у призначуванні поодиноким членам завдань і повновастей.

Таку саму об'єктивну потребу відчувається на всіх інших шаб-лях організаційної структури, де на першому місці стоятимуть ви-моги знання та широкої ерудиції в організаційних справах і гли-бокої уваги до практичних аспектів дії на кожному відтинку.

Ф. Вільний

В УКРАЇНІ ЗМАГ ДУЖЧАЄ! ЧИ ЧУЄМО ЙОГО?

На минулорічних урочистостях захоплення влади більшовиками в Росії виступав і весільний президент московсько-більшовицької ім-перії М. Підгорний. Вказуючи на "зближення націй", поневолених Росією, яке, як марять у Кремлі, приведе до ліквідації їх, він грізно заявив: "Націоналізм, в якій би формі і в якому ступені він не виявлявся, є найлютішим ворогом дружби народів, інтернаціональ-ного союзу працюючих".

Мов би нічого не сказав Підгорний перед 5-6 тисячами імпер-ських вельмож і гостей, зібраних в кремлівському палаці. Але його підкреслення "форми і ступеня проявів націоналізму" можна вважати новим у тактиці боротьби імперії проти націоналізму. Досі, зви-чайною, говорилося, що буржуазний націоналізм ворог, а в цьому ро-ці уточнено і увиразнено. Всі форми і ступені національного ду-мання в обороні національної ідеї є ворожими і несумісними з т.зв. інтернаціональними принципами, якими Москва прикриває імперську по-літику великодержав'я і колоніалізму. З кремлівської трибуни урядово проголошено тотальну війну проти всіх форм вияву націо-нальної ідеї.

Це в той час, коли дипломатія Москви розгортає велику ак-тивність в зовнішній політиці, ніби для забезпечення миру в сві-ті. Нормалізує свої відносини в країнах Східної Європи, веде переговори з новим урядом Західної Німеччини, у Пекіні говорить з китайцями, а в Гельсінках з американцями. Ця зовнішньо-полі-тична активність Москви не випадкова. Не про мир ідеться їм, а про те, щоб отими демаршами в зовнішній політиці заслонити внутрішні протилежності в імперії, а серед них найдошкульнішими і найнебезпечнішими є національна проблема.

Національна ідея щодалі більш увиразнюється, в обороні її оформляються революційно-політичні сили, протиставляючись "інтернаціональним принципам" московського великодержавного шовінізму. Проти нього зводять битви на Україні люди віддані ідеї за повноту суверенного державно-політичного, релігійно-культурного і науково-технічного життя нації - і всіх виявів її творчого національного духу. За повноту суверенного внеску в загальнолюдську скарбницю всіх здобутків національнотворчих сил нації, не через Москву, як то вимагають інтернаціональні принципи московського великодержав'я, а через Київ, Тбілісі, Ташкент і інші столиці поневолених націй.

Невгнуті і неупокорені люди України, серед них молодша генерація, щодалі більш визбувається страху і сміливо стають на оборону національної ідеї, а за прикладом їх випростовує національний хребет вся спільнота. Протиставляючись московській отруті імперського малоросійства, ті люди утверджують, що національна ідея не витісняє благородних ідей людства, а каталізує їх і, перетоплюючи в національному горні, збагаченими повертає до вселюдської скарбниці. Відданість тій ідеї, заглиблення в неї веде до зрозуміння найтаємніших глибин соціально-політичних, економічних, культурних потреб людства.

и Пrawdи історичної найбільш бояться в Кремлі. Невипадково ж і не від себе інструктор Львівського Обкому партії Подольчак на засіданні Управи Львівського Відділу письменників обурювався тим, що управа не розробляє тематики для письменників, не контролює того, про що вони пишуть. Чому, питає Подольчак, письменники так люблять історичну тематику, а не хочуть писати про героїку сучасності. Боячись історичної правди, московсько-більшевицька диктатура спотворює, підробляє і перелицьовує історію уявлених народів на московський копил. Вкривають її снігом імперської брехні і придавляють пресом всевладної диктатури партії, а через горлянки пхають населенню клясову боротьбу, бо розумом їхньої пропаганди вже не сприймають. А вона /правда/ пробивається і своє робить.

На Україні, як і в інших поневолених національних республіках, іде боротьба людей, відданих національній ідеї проти московського єдинодержав'я. Є барикади, як ствердив Дмитерко, лаючи /по моск./ в "Літературній Україні" Івана Дзюбу за його виступи в публіцистиці. Є там малороси, і їх немало, які тікають від дійсності і зі страху перед нею не хочуть бачити імперського ярма на ший своїй і цілої нації і, як ті вужі, рабами повзають перед всевладною партією, помагаючи їй впорскувати малоросійську отруту в організм нації. Але є й інші, які стали на прю з московською системою окупації і неволі, і утверджують правду українську своїми героїчними ділами і діянням. Опираючись брутальному тискові, вони більш чи менш відважною діяльністю, своїм прикладом дають певність нації, що така дія не тільки можлива, а й єдиноправильна, що тільки в боротьбі можна визбутись старшобратньої опіки і колоніального ярма. Преважним є те, що відважних щодалі стає більше і боротьба могутнішає.

З оборони елементарної людської гідності і гордості національної в протиставленні адміністративно-політичному брутальному тискові тупих людей імперського механізму, виростає бунтівнича революційна сила нації. Домагання Коваля про усамостійнення української держави з усіма властивостями суверенного життя її, як і інші політичні листи до вельмож імперських на Україні, вказують на те, що попередні домагання про усунення конституційних ненормальностей і забріханості політичної перетворюються на національно-політичний рух боротьби за повне визволення нації - її державну суверенність. Уряд своїм жорстоким переслідуванням і поборюванням будь-яких виявів національної ідеї прискорює формування революційних національно-політичних сил.

На початку цього року відбулася судова розправа над київськими студентами за розповсюдження брошур і листівок, передрукованих з видань революційного націоналізму 40-их років. Подібних судів було багато, а ще більше адміністративних переслідувань органами імперської влади без суду. В київських інститутах і уні-

верситеті запроваджено перепустки, за якими тільки можуть входити до навчальних корпусів студенти. Борючись з найлютішим ворогом - націоналізмом, апарат імперії і його слуги не перепускають підозрілих студентів на іспитах, не допускають непевних аспірантів до захисту дисертацій, підозрілих фахівців звільняють з роботи. Але все те не стримує наростаючої національної боротьби, в якій зріють і формуються політичні сили нації, що у вирішальний час розвалить імперську систему т. зв. ССРСР. В нинішній ситуації переважним є те, що люди національної ідеї атакують і поборюють малоросійське вислужництво.

Василь Стус написав листа до Спілки Письменників /на/ України. В ньому автор кепкує і глумить над статтею Л.Полторацького "Хто опікується гуманістами?", що була надрукована в "Літературній Україні". В. Стус вказує, що малоросійська компанія Полторацьких не бачить утисків і переслідувань проти націоналнотворчих сил України, а озброївшись "своїми талановитими перами... заговорили, коли на Заході почули про варфоломеївські ночі на Україні". Відкидаючи наклепи Полторацького про безталанність Чорновола і Караванського, В. Стус вказує на малоросійську хворобу "Полторацьких", додаючи до свого листа фрагменти з його статті про О.Вишню з 1934 року, в якому він називав Вишню "фашистом і контрреволюціонером", "кулацьким ідеологом", "літературною повією" і "бездарним писакою". Молодші сили, в першу чергу студентство, чують про те і реагують по-своєму. На вулицях Києва увечорі іноді чути вигуки молоді: "Геть проводарів Кремля і його посіпак з України". А в Узбекистані в травні цього року в деяких містах відбувались стихійні зібрання і мітинги, на яких чулося: "Росіяни забирайтесь з Узбекистану".

Змаг дужчає і хитає підвалини імперії Леніна-Сталіна - нинішній вияв московського великодержав'я і колоніалізму. Голоси України доходять до нас, чуємо серед них і голос Остапа, Тарасового сина, з безсмертної повісті, який питає нас: "Чи чуєте ви нас?". Револуційна ОУН, кожна її частина на терені своєї діяльності відповідає: "Чуємо". І те "чуємо" повинна здійснювати у своїй діяльності.

Кожний терен, де відбувається наша праця, має свої особливості, які мусимо брати до уваги, працюючи над здійснюванням завдань, за які бореться ОУН. Мусимо діяти так, щоб кожна організаційна клітина, як частина цілого, в її політичній праці, стала вмілим, відданим праці мулярем і клала свою цеглину до загальної діяльності ОУН, допомагаючи досягнути поставлене завдання. В повсякденній нашій праці кермуємось заложенням, що допоможемо здійснити поставлене завдання тоді, коли зуміємо залучити через ОВФ до праці і боротьби якнайширші кола націоналнотворчих сил спільноти на кожному терені. Отож, шукаймо і знайдім способи, які допоможуть національно думающим людям виявити себе в різноманітній праці громадсько-політичного життя спільноти. Такими способами можуть стати лекції, дискусії, обговорення певних проблем з орієнтовною тематикою: а/ навітлення постанов IV Великого Збору ОУН; б/ лекції, доповіді з поточної політики; в/ події в Україні і в ССРСР; г/ останній з'їзд колгоспників імперії; д/ обмін думками і дискусіями над творчістю і ділами людей поневоленої України.

Члени Організації, входячи до ОВФ, піддають, ініціюють і узмістовлюють роботу на їх всіх відтинках суспільно-політичного життя. А своєю працею: а/ об'єднують і цементують спільноту на ідейних заложеннях націоналізму; б/ поборюють прояви ворожих сил, які пробували і будуть пробувати через інфільтрацію спільноти сіяти зневіру, прищеплювати малоросійство через націонал-комунізм або асиміляторську отруту, а через агентурні контакти, прикриті культурними зв'язками, впоювати радянофільство; в/ поборювати шкідливі і небезпечні асиміляторські спроби і тенденції поодиноких людей, а то й товариств, зокрема в релігійному житті. Асиміляція тут є рідною сестрою русифікації там, політичне явище того самого порядку.

Український націоналізм є всеукраїнським, а не здобутком одної, чи другої чи третьої частини нації, довший час поділеної.

Тому в політичній і громадській праці, як і в усій внутрішньо-українській політиці, члени Організації і її клітини, в усіх своїх ділах, вчинках і потягненнях не тільки декларують, а й здійснюють практично всеукраїнськість /соборність/, поборюючи і викорінюючи провінційне думання у людей спільноти. Провінційно-політичне думання товаришить з малоросійством, а цю хворобу наполегливо і вміло прищеплює ворог там, впорскуючи бацили її в організм поневоленої нації. Принципи чи засади існують на те, щоб їх втілювати в повсякденній праці і діяльності, тому члени Організації і її клітини повинні працювати так, щоб провінційні ознаки зникали, а їх заступала всеукраїнськість, про яку думав полковник Коновалець, коли говорив, що політична дорога до визволення Львова веде через Київ. Хоч всеукраїнськість або соборність не можна міряти арифметикою, але без арифметики не збагнути політичної алгебри.

СКВУ створено як громадську надбудову над центрами. Завданням її є координувати діяльність крайових громадських центрів /УККА, КУК, СУБ, ЦПУЕ та інших/, розбудова культурного життя і шкільництва та суспільно-харитативної праці українців в країнах їхнього поселення. Всякі спроби і намагання перетворити СКВУ в політичний центр вважаємо не відповідними до властивих його завдань і будемо протиставитись тим спробам.

Розгортаючи нашу політичну діяльність, урахуємо політичне тло - діючі сили. Національна Рада, яка вважає себе державно-політичним центром, деклямуючи про консолідацію, розконсолідувалась всередині, далі нікуди і не виходить із стану кризи. Одна криза змінює другу і щодалі менше виглядів на те, щоб це політичне тіло могло щось робити. Животити і барахтатись воно буде, кидаючись то в ліво то вправо, а на конструктивно-творчу працю воно не було здібне і не буде.

УРДП, що створилось на чужині в протиставленні українському націоналізмові, не змогла оформити своїх національно-політичних ідеалів і завдань, борсалась між укапізмом, націонал-комунізмом і ліберал-соціалізмом неокресленого гатунку, розсварилась і переживає найглибшу кризу. Одні других обписують в листах до членства, які /листи/ кружляють в різних поселеннях української спільноти. Автори листів /М.Степаненко, Федорівський, Шинкар/ перуть бруді минулого, закидаючи один одному сторонні впливи в контактах і, як гоголівська Параска, не можуть і нині відрізнити "де права, де ліва". Як виглядає нині, то нема виглядів, щоб та організаційна саламаха в керівництві партії, яка вважала, що тільки вона знає настрої людей підсоветської України і їх заступає, припинилась чи закінчилась. Можна припускати, що одні з них, які нині захопили владу, будуть щодалі, то більше зближатись з ОУНз і ЗП на форумі Національної Ради і разом поборюватимуть династичну спадщину екзильного президентства. Другі поборюватимуть перших і то буде політичною діяльністю. "Хоч кожух мнять аби не гулять".

ОУНм після "контактної співпраці" з людьми "Прологу" пробуватиме вирівняти контактну політику, шукатиме нової орієнтації, намагаючись затримати своє домінуюче становище в Національній Раді і посилити свої впливи в СКВУ. Так виглядає загальниково політичне тло, в якому будемо вести нашу працю.

Ота політична саламаха подекуди витворюватиме скептицизм, ато й збайдужіння серед певної частини української спільноти, а це облегує дію чужих вітрів, що дмухатимуть з різних міхів співіснувальної політики через агентурні контакти в поновленому і удосконаленому вигляді. Є підстави припускати, що в цьому році прибуде "контактна бригада". Не знаємо, якої тактики стосуватимуть її члени, проте, яка б вона не була ми займаємо непримиренне становище, поборюємо її розкладові дію, остерігаючи спільноту і окремі групи громадянства від "братань" з людьми ворожої агентури. Протиставлячись і поборюючи контактну політику хамелеонів, ОУН вказує на спротив і боротьбу людей в Україні. Військова стратегія вчить, що найкращою обороною є наступ на ворога. Тому провадам теренів, де можна передбачати найсильнішу діяльність розкладових сил московської агентури, треба передумати над тим, як від тактики оборони української спільноти, що її стосо-

вано дотепер, в цьому році заатакувати висланців, викликавши їх на публічний бій і змусити перед цілою спільнотою розкрити карти.

Поруч із щоденною працею ООН оформляє свою діяльність у відповідних політичних акціях.

У квітні 1970 року, за постановою комісії прав людини при ООН від 13 березня 1969 року, плянується відзначити Леніна, як видатного гуманіста людства /!?. Постанова, як і весь задум, є глумом над гуманізмом. Вона /постанова/ інспірована московською дипломатією, щоб накинути світові московський "соціалістичний" гуманізм, за імперськими законами якого людину перетворюють на шрубку московського великодержав'я. Щоб завалити той задум імперської політики Москви, ООН повинна ініціювати акцію "В Обороні гуманізму". Акцію організуємо і переводимо так, щоб вона стала виявом обурення і протесту спільноти і її самостійницьких суспільно-політичних сил і організацій. В університетах, серед професури і студентства, в установах і організаціях, з якими контактуються українці, виясним підступність і облудність того задуму. Вказуючи на жорстокість і нелюдність Леніна, його чи не найжорстокіше переслідування християнської релігії, організуємо протести до ООН, домагаючись скасування того задуму. В українській спільноті на зборах, протестаційних вічах треба ухвалювати відповідні резолюції, а серед громадян країни збирати масові підписи із висловами обурення і засуду постанови, ставити вимоги про звільнення поневолених Москвою націй. Можна висувати кандидатів на відзначення як гуманістів достойних людей кожної країни.

В першій половині 1970 року ООН відзначить 20-ту річницю з дня смерті Голови Проводу ООН на Українських землях, голови революційного уряду - УГВР, головнокомандувача УПА генерала Романа Шухевича в героїчній битві з ворогом. Складаючи поклін велетневі духа /борцеві/ уникаймо поминального стилю й форми, наголошуймо зріст політичного думання нації в темі "УПА - збройно-політична сила нації в її боротьбі за визволення". Пов'язуючи вчорашні битви з нинішньою дійсністю в Україні, вказуймо на повстанську стратегію у боротьбі націй за визволення нині.

Тиждень Поневолених Націй, як і раніш, відзначаємо разом з спільнотами поневолених народів, що діють в АБН, надаючи йому характер протесту і гніву проти московського поневолення народів і великодержавної політики імперії.

Подаючи ці загальні напрямні, радимо їх передумати і відповідно до місцевих умов розгорнути працю так, щоб та праця стала найкращим доказом нашого "чуємо".

КОРОТКІ ВІСТКИ З УКРАЇНИ

/продовження зі стор. 9/

* 1968 року, в річницю народин Т. Шевченка, у Львові відбувалися академії і зібрання, на яких вірш "Рече та стогне Дніпр широкий" співали як бойовий гімн.

* Відомі й за кордоном Сестри Бойко протестували і відмовилися співати російських пісень, не зважаючи на наказ.

* Під час ліквідації 1967 р. підпільної групи, що звалась Український національний фронт, відбулися арештування членів УНФ у Львові й Станиславові. Там відбувалися Судові розправи над арештованими при замкнутих дверях. У Львові арештовано: Губка, Красінського, Прокоповича, Мелися, а в Станиславові - Квецька, Дяка, Лесина, Калинича. Губко перебуває у в'язниці у Дубровній /Мордовська АССР/, Красінський у Владимирі, а Калинич у Дубровній.

/продовження на стор. 38/

Кремінь

НОВА ПОСИЛЕНА ТАКТИКА КГБ

Коли КГБ і маріонетковий уряд України, насаджений з ласки Москви в Києві, побачили, що ані смерть сл.п. Провідника Степана Бандери, ані примусові виступи колишніх українських підпільників на Батьківщині не принесли бажаного успіху, а навпаки – скріпили ряди борців на Батьківщині, головно студентської і робітничої молоді, українських письменників, інтелектуалістів та робітничих мас, – вони вирішили змінити тактику у відношенні до української еміграції.

В цьому новому періоді кладеться особливий наголос на творення нелегальних, півлегальних або навіть зовсім легальних комуністичних груп на еміграції та на скріплювання діяльності вже давніше основаних груп і організацій, головно в Канаді, США, Аргентині, Бельгії та у Франції. Мета цього ясна: морально-політичний розклад української еміграції.

Основну роль в тій новій тактиці і концепції має виконати т. зв. культурний обмін між ССРСР і західними державами. Запланований культурний обмін відкрив кордони ССРСР в одну і другу сторону, тобто відкрив можливості відвідувати ССРСР культурними ансамблями, обмінними студентськими групами, студійними групами та індивідуально, а таким же збірним та індивідуальним групам советських громадян виїздити на Захід.

Західній світ потрактував советську пропозицію "культурного обміну" як нагоду обмінятися культурними досягненнями їхніх країн з ССРСР. Він же і в такій формі реалізує цей "культурний обмін". Натомість ССРСР потрактував його як засіб масової висилки агентів на Захід, головно фахівців КГБ, та вможливлення їм доступу головно до засекречених баз, лабораторій, індустрієльних підприємств тощо. А далі – для ведення більше чи менше відкритої пропаганди комунізму серед чужинців у західних країнах.

Культурний обмін на українському відтинку цілком однобічний. В рамках загального культурного обміну між західними державами та ССРСР, за кордон приїждять советсько-українські ансамблі з одною ціллю: не на те, щоб ширити українську культуру серед чужинців, бо "старший брат" заздалегідь дбає, щоб виступали вони як "радянські ансамблі", щоб їхні програми були засмічені різними московськими частушками, плясанням тощо. Основна їх ціль – використувати найшляхетніші українські почування і любов до свого рідного і всього того, що пригадує Батьківщину, їхнє прив'язання до рідної землі – для власних цілей. Окупант сподіється, що ці ансамблі, розбудивши в душах і серцях українських емігрантів приспану любов до України, згодом примусять їх призабути про ту жорстоку дійсність, яка панує в Україні та погодитися з таким станом. Після примирення, прийде байдужа пасивність, а після пасивності – може навіть поблажливість до советського режиму. Це не означає, що воно так є, чи так має статися. Але ми тільки хочемо підкреслити наміри КГБ.

Подібну ціль ставить собі КГБ висилаючи за кордон т. зв. представників української культури: поетів, письменників, журналістів, науковців, мистців чи інших діячів. Вони отримують доручення входити в контакти з такими ж представниками української культури на еміграції. Але треба тут підкреслити, що добір тих "культурних діячів" проводиться під суворим контролем і селекцією КГБ. Всі вони отримують відповідний інструктаж, у якому точно визначені межі як контактів, так теж розмов, зустрічей, приватних відвідин тощо. Всі вони теж зобов'язані скласти відповідні звіти до КГБ з їхньої подорожі.

Цей може дещо довгий вступ навели ми тому, щоб проаналізувати докладніше питання, в чому позначається така тактика КГБ супроти української еміграційної спільноти взагалі, а Українського Визвольного Фронту зокрема.

Розбудова агентурних гнізд

Стверджено понад усякий сумнів, що КГБ розбудовує від кількох років окремі "українські відділи" чи "референтури" при своїх дипломатичних станицях. Референти здебільша користуються "дипломатичним статусом", а їх кількість залежить від держави і кількості живучих там емігрантів, вагається від 5 до 15, а деколи навіть до 20 осіб.

Для кожної ділянки українського еміграційного життя є призначений відповідний референт КГБ, який слідкує за роботою, придумує способи, як впливати на хід роботи, як і через кого її інфільтрувати. Основна ціль – вишальтувати з тої роботи все, що виразно звернене проти московського імперіялізму, проти комунізму, проти демаскування жакливної ситуації в Україні, та все, що спрямоване на скріплення антибольшевицьких настроїв серед еміграції.

З другого боку, просувати в ті організації такі ідеї і заінтересування, які зможуть приспати чуйність еміграції перед небезпекою, що їм грозить з боку комунізму, наприклад поширювати ідеї про нібито "самостійну" й "суверенну українську державу" у формі УРСР, про "відлигу" на батьківщині, про примирення українського народу на Батьківщині супроти комуністичного режиму, про безвиглядність дій української еміграції, про розрив проводу і широких мас, про скорішу чи пізнішу денационалізацію української молоді та її розплив в чужому морі.

Агенти далекосяжних розвідок відіграють тут основну роль.

Сліди такої роботи завважували ми вже в частині української преси та в деяких більших видавництвах і організаціях.

Методи заманювання до співпраці

"Культурний обман", як сказано, дає безконтрольні можливості представникам советських дипломатичних місій контактуватися з українськими емігрантами. Такі контакти здійснюються при нагоді висвітлювання советських фільмів, влаштовування доповідей, мистецьких виставок та інших імпрез. Крім цього, згадані аташе, виїджаючи в терен, безконтрольно відвідують "земляків" в їхніх приватних домах і мають нагоду вести з ними довірочні розмови.

Їхня тактика при тих зустрічах одна і та сама: вони подають себе українськими патріотами, а деколи навіть українськими націоналістами. Що більше – вони навіть захвалюють патріотичні українські маси на еміграції, але хотіли б, щоб цей патріотизм був спрямований у відповідне русло. "Не може бути українського еміграційного патріотизму – а мусить бути патріотизм, пов'язаний із радянською батьківщиною". Українська еміграція мусить помагати тій батьківщині в її боротьбі "за закріплення національних прав". "За такі права бореться також "український уряд в Києві". Отже, правдивий патріот-націоналіст не буде поборювати того "уряду", але, навпаки, він буде йому допомагати. Бо цей уряд "бажає лише добра українському народові". "Треба, натомість, поборювати шовіністичні елементи в партії". "Українські комуністи – не менші патріоти як українські націоналісти". "Кожний бажає добра Україні – але кожний по-своєму і в залежності від обставин". Це приблизно унісон всіх таких розмов. Він міняється дещо в розмовах з українськими науковцями. Ось один з таких діалогів: Культурний аташе: "Тількищо прочитав вашу наукову статтю. Гратулюю – це ж колосальний успіх. Жалко лише, що та публікація появилася тільки на еміграції. А чому б вам не надрукувати її на Батьківщині у якомусь фаховому журналі. Це ж наукова, а не політична стаття. Хай ваші колеги в Україні довідаються про ваші успіхи. Жодних труднощів з опублікуванням не буде. Коли мова про наукові досягнення, то ми повинні спільно працювати. Я подбаю про надрукування тої статті в Україні".

Наслідки такі, що вже ряд українських науковців друкуються на батьківщині, під своїми чи прибраними прізвищами. Навіть представник ЗП УГВР однієї країни друкує свої речі в Україні. Очікувати від таких людей якогось активного спротиву проти режиму в

Україні - тяжко. І тут КГБ досягає свою ціль, а саме : неутралізувати антибольшевицькі сили на еміграції.

Подібну тактику стосує КГБ у відношенні до українських мистців усіх ділянок мистецтва. Одним пропонується влаштовувати турне по Україні, іншим улаштування їхніх виставок, а ще іншим надрукування їхніх монографій.

КГБ знає, коли мистець прийме пропозицію один раз, то він вже знеутралізований навсе, або на довгий час.

Селекція в організуванні поворотців

Стверджено і провірено, що ані культурні аташе, ані їхні помічники чи інші зв'язкові останньо не намовляють людей до повороту на батьківщину /хіба тих, від яких сподіються компромітації української еміграції/. Навпаки, вони вмовляють, щоб ці емігранти залишалися на Заході, але були "добрими патріотами своєї батьківщини".

Що значить у розумінню КГБ бути добрим патріотом? Втримувати "духовий і фізичний контакт з батьківщиною". Духовий таким способом, щоб ширити "об'єктивну правду про Україну", тобто відкидати всі націоналістичні твердження про російський імперіалізм, колоніалізм, русифікацію, про експлуатацію москалями України, про масову висилку української молоді на цілині землі, про переслідування українських письменників та поетів, людей науки і культури; читати советську пресу, відвідувати советські концерти, танцювальні вечори, циркові виступи тощо.

Втримувати контакти фізично - значить включатися в туристичні поїздки в Україну, висилати своїх дітей на літні піонерські та комсомольські табори в Україну.

Творити на еміграції нелегальні просовєтські організації, основними завданнями яких буде відбувати спільні сходини однодумців, під час яких продискутовуватимуть українську радянську літературу, пресу, а головнo "Вісті з України" і видання "Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном"; спільно слухати і продискутовувати советські радіові авдиції, поширювати радянську літературу на еміграції, підважно заступати прорадянські погляди в дискусіях з "інакше думаючими", а головнo перед націоналістами; паралізувати всяку грошову збіркову акцію на утримання українських еміграційних установ, а головнo революційної СУН, АБН, ОУВФ чи на утримання українських радіових і телевізійних авдицій; всюди і на кожному кроці підкреслювати свої погляди, незгідні з поглядами українських націоналістів.

КГБ заінтересоване тепер в повороті на батьківщину лише певної категорії людей, а саме тих, які мали чи мають якесь відношення до українських націоналістичних організацій, займали чи займають в українських партіях чи політичних установах провідне становище, або визначаються непересічними здібностями як науковці, письменники, мистці, чи є дуже здібними фахівцями своєї професії.

Звербувавши таких людей на поворот, їх можна буде використати пропагандивно, щоб доказувати українському населенню на батьківщині, що ці люди "добровільно" зірвали з націоналістичною еміграцією, а з другого боку - деморалізувати еміграційну суспільність, поширюючи вістки, що нібито вся еміграція просякнута большевицькими агентами, щоб створити міт всесильности КГБ, його розвідки та його впливів.

А тому, що випадків добровільного повороту на Батьківщину дуже мало, то КГБ стосує тепер підступні методи заманювання людей на різні зустрічі й при нагоді таких зустрічів силою пориває їх чи то до сателітних країн, чи то прямо до СССР.

Організування спільних імпрез

Перші кроки в тому напрямі були зроблені ще в 1964 році при нагоді відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні.

Опісля слідували аналогічні пропозиції, і то часто поновлювані, у Відні, в Парижі, в Бельгії та в інших країнах.

Коротка аналіза: КГБ даючи дозвіл культурним діячам з України на участь у відкритті пам'ятника Т.Шевченка у Вашингтоні хотіло досягнути такі цілі:

створити враження, що будьто би між батьківщиною, з її теперішнім московсько-большевицьким режимом й українськими емігрантами існують певні духово-культурні точки стику, як пошана до Великого Кобзар'я, Лесі Українки, Франка тощо;

присутністю доказати, що ті точки стику можна використати для співпраці емігрантів з Краєм;

послабити морально-духове і національне значення пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні в очах самих емігрантів, і /що було найважливіше/ в очах американського суспільства та американських державних чинників;

не допустити до того, щоб це відкриття стало могутньою маніфестацією вільних українців у західному світі проти нищення української культури на батьківщині, проти переслідування українських письменників, проти викривлювання ідей Великого Кобзаря брехливою большевицькою пропагандою, яка намагається представити Шевченка як предвісника комунізму й пропагатора співпраці з Москвою.

Одним словом, КГБ йшлося про те, щоб морально обеззброїти українських емігрантів. А це один із важливих пунктів в програмі їхньої дії на еміграції. Аналогічними мотивами керувалося КГБ, коли в Австрії, Франції та в Бельгії робило подібні пропозиції.

Організування безкоштовних поїздок в Україну

"Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном" влаштовує при співпраці з Інтуристом /який всеціло опанований агентами КГБ/ час від часу безплатні або дешеві поїздки для українських емігрантів в Україну. В основному з тих поїздок можуть користати лише дві категорії людей: т.зв. прогресисти, а також ті з-посеред українських емігрантів, які не належать до прогресистських організацій, але супроти яких КГБ має особливі заінтересування та пляни; хто з них не має державної приналежності і користується паспортом для "бездержавних чужинців", то це в ніякому разі не стоїть на перешкоді отримання советської візи. Консульські станиці отримують від КГБ доручення не відмічувати візи в самому паспорті, а лише вкладати її як окремий додаток, який після використання можна безслідно усунути з паспорту, щоб таким чином не наразити даного чоловіка на позбавлення його статусу біженця і затерти слід із його поїздки до ССРСР.

Частину таких туристів КГБ вже вербує за їхнім першим побутом в ССРСР, а інших, "ще зовсім не зрілих", опрацьовує і передає до відповідної підготовки референтам при советських консульських чи інших дипломатичних станицях. На випадок відмови шантажує тим, що, мовляв, вони без відома держави, яка дала їм право азилу, їздили до ССРСР. Такий шантаж досягає здебільша свою ціль.

В рамках безплатних поїздок до ССРСР ведеться також акція за висилку українських дітей до советських відпочинкових таборів в Україні. Щорічно в околицях Криму та Одеси влаштовуються такі табори для дітей емігрантів. На протязі декількох місяців діти відповідно "виховуються" місцевими, до тої праці якслід підготованими, комсомольцями. Тих дітей приймається там на місці в комсомол чи в піонерські групи, відбирається від них відповідні приречення і вишколюється за програмою піонерів чи комсомолу.

Дехто з українських емігрантів, а навіть цілі середовища, не бачать в таких поїздках в Україну ніякої небезпеки для нас, і навіть готові такі поїздки попірати, мовляв, "хай діти побачать свою батьківщину", на протязі так короткого часу їх не зроблять комуністами". Наші розмови з деякими дітьми, що побували в советських таборах, показують щось інше. Такі діти повертаються до своїх родичів духово звихнені. Комуністична пропаганда не лиша-

ється без наслідків. Крім цього, після їх повороту до дому, комсомол підтримує з ними постійні контакти, надсилаючи їм відповідну літературу тощо. Повернувши додів, вони співають комуністичні пісні, вони по деяким часі стають індиферентні до релігії, їм імпонують піонерські чи комсомольські однострої, вони відмовляються вступати в українські молодечі організації на еміграції, очікуючи поновної нагоди поїхати в Крим.

Частіші дозволи членам рідні відвідувати родичів

Стверджено, що останніми часами КГБ дає дозволи різним советським громадянам відвідувати їхніх родичів за кордоном. Між тими відвідувачами бувають нерідко люди, які у свій час були як репресовані націоналісти, відбули довші - деколи 10 чи навіть 15 річні - кари в тюрмах чи концтаборах. Дехто з таких "туристів" приїздить щороку і залишається тут на еміграції два, три, а деколи і більше місяців. Цікавим є те, що ніхто з тих колишніх репресованих не виявив наміру чи охоти залишитися тут на еміграції, а всі вони, після "відпочинку" у родичів, повертаються знову на батьківщину.

Проаналізувавши розмови тих "туристів" з їхніми рідними, приходитьс я ствердити, що багато таких відвідин є аранжовані КГБ для реалізування їхніх плянів.

Розмови тих туристів-відвідувачів зводяться до того, щоб переконати українських емігрантів про "великі зміни", які нібито зайшли останніми роками в Україні, про піднесення життєвого рівня життя на батьківщині, про послаблення терору КГБ, про свободу слова і совісти тощо.

Ці туристи-відвідувачі твердять, що, "можливо", по містах України, в наслідок напливу російського елементу, помічається деяка русифікація, але по селзх і малих містах проходить приспівана українізація. В київському уряді і в ЦК компартії України приходять - мовляв - до голосу українські комуністи-патріоти. Вісімдесят відсотків української молоді має закінчену середню освіту. Число українських шахівців зросло до мільйонів тощо. Таких осягів не було дотепер.

Бувають випадки, що рідня на еміграції починає робити переоцінку своїх дотеперішних поглядів на ситуацію в Україні, починає ставити під сумнів все те, що пише українська еміграційна преса. Вони або вірять в те, що їм сказали члени їх родин з України, або стають пасивними як у відношенні до батьківщини, так теж до еміграції. В одному і другому випадку КГБ осягає свою ціль.

Пропаганда вибирати советські паспорти, на підставі наших інформацій має теж деякі успіхи, головню в європейських країнах /Бельгія, Франція, Австрія і Англія, в заокеанських - Бразілія, Австралія та Аргентіна/.

Поширення недовір'я еміграційних мас до Проводу

З наших раніших оглядів відомо, що ця метода не нова. Одначе, в тій новій тактиці КГБ вона має відіграти особливу роль. Йдеться про те, щоб компромітувати в очах еміграційних мас всіх її провідників, а зокрема провідний актив ОУН, вбиваючи клина між масами і проводом. Тому то КГБ у виступах арештованих підпільників, в брошурах "Товариства культурних зв'язків", в газеті "Вісті з України" та радіових авдиціях, як теж в комуністичній і прокомуністичній пресі на еміграції, а головню в шептаній пропаганді - намагається представити провідників ОУН як кар'єристів, воєнних злочинців, зрадників свого народу, злодіїв суспільного та організаційного майна.

Використовування агентів українського походження

Про співпрацю КГБ з комуністичними розвідками Польщі, Чехо-Словаччини, Мадярщини, Румунії, Східньої Німеччини, а раніше навіть Югославії, мають в нас численні докази. Пригадати б тут, що

вбивці сл. пам. Провідника Степана Бандери використовували польську і східньо-німецьку розвідки для оформлення Сташинському його легенди, особистих документів, часової праці, вивчення мови, студювання еміграції тощо. Ми багато писали про советських агентів, які були перекидані на Захід через свої бази, розміщені в сателітних країнах. В останньому часі використання КГБ сателітних розвідок полягає основно в тому, що воно до т. зв. туристичних груп із сателітних країн, які їдуть на Захід, вмонтовує своїх агентів. Крім цього сателітні розвідки на вимогу КГБ дають індивідуальні дозволи українцям з Польщі, Чехо-Словаччини, навіть з Румунії, на виїзди до західних країн з метою нав'язування там контактів до українських емігрантів. В нас також є нотовані випадки, що деякі особи, які залишилися на постійно, або перебували в західних країнах тільки короткий час, проробляли певну роботу. З допомогою таких осіб сателітні розвідки, а в першу чергу КГБ, хочуть мати контроль над українською еміграцією.

Переконування еміграції про політику коєкзистенції

Про небезпеку т. зв. політики коєкзистенції, ОУН, АБН, і ОУВФ вже не раз писали в офіційних і півофіційних виданнях. Але не зважаючи на те, серед нашої еміграційної спільноти трапляються не лише одиниці, а й цілі середовища, що навіть називаються "націоналістичними", які інтерпретують ту політику коєкзистенції СРСР як його слабкість і вважають, що її слід використати для наших цілей. В ім'я тої коєкзистенції апелюється до ОН про встановлення дипломатичних контактів західних держав з УРСР, влаштовується різні зустрічі за "круглим столом", радо вітається бригада Колосової, приймається Павличків, Коротичів та інших, запрошується представників УРСР при ОН з доповідями для українських студентів тощо. Ми лише за такі розмови і з такими земляками з України, під час яких наші співрозмовці-патріоти могли б сказати всю правду про ситуацію в Україні, а також, щоб вони побачили, як думас, чим живе і до чого стремить українська національна еміграція.

Аме ми рішуче проти розмов з представниками советського режиму і КГБ. Ще раз стверджуємо, що коєкзистенція на українському відтинку має за завдання реалізувати плян КГБ.

КОРОТКІ ВІСТКИ З УКРАЇНИ

/продовження із стор. 32/

* На Зелені Свята 1969 р., на Янівському цвинтарі у Львові і в Городку Ягайлонському, на могилах наших героїв запалено смолоскипи і покладено вінки та цвіти. Це викликало велике враження і замішання серед ворогів.

* Взимі 1969 р. викрито антиросійську організацію, що діяла на політехніці у Львові, до якої належали не лише українці, а й представники інших національностей. Ця організація мала за мету боротися з російським колоніялізмом, повалити московсько-большевицький уряд і змінити устрій. Прізвиськ арештованих і засуджених органи КГБ не виявили, хоч вони відомі населенню. Про цей судовий процес московські большевики абсолютно мовчать, тримають його у таємниці. Видно, що концепція АБН незвичайно загрозна Росії.

* В Україні широко й багато говорять про господарсько-економічний конфлікт поміж Києвом і Москвою, підсилюваний українськими націоналістами.

/продовження на стор. 46/

Хвиля

ДІЯТИ ПІД ВЛАСНОЮ ФІРМОЮ

Уже десять років у США відмічається "Тиждень поневолених народів". У 1959 році Конгрес США схвалив закон про необхідність політичної і моральної підтримки поневолених російським імперіалізмом націй. Проте, відзначення цього Тижня не стало масовим явищем. Його організують переважно політичні емігранти з країн поневолених Москвою народів. Американська спільнота ще не бере в ньому належної участі. Звичайно президент США видає свою проклямацію в останній хвилині перед початком маніфестації у липні, немов навмисне, щоб преса не мала змоги своєчасно його опублікувати. Заклик обмежується здебільша до сателітних країн.

У США існує "Комітет Поневолених Націй", який проявляє свою діяльність лише під час Тижня Поневолених Народів, себто у липні. Він робить заходи, щоб для справ поневолених націй в Конгресі США був створений Комітет, але досі без успіху. Наші формації в США беруть активну участь в організуванні маніфестацій під час "Тижня поневолених народів".

VI Конференція ЗЧ ОУН і IV Великий Збір ОУН схвалили постанову, щоб наголошувати власну фірму при святкуванні маніфестацій. Ідеться про ООЧСУ, СУМ, Братство УПА і про ПАБНА в міжнародному відношенні. Наш актив і наші прихильники з ПАБНА докладають зусиль, щоб відмічування Тижня було успішне. Однак, ще й тепер це відмічування відбувається виключно під фірмою "Комітету Поневолених Націй". Ніде не має фірми наших формацій. Це створює враження нашої відсутності, а інколи обезцінює нашу акцію, яку капіталізує "Асамблея поневолених європейських націй" /АЦЕН/, де згуртовані представники лівого напрямку лише із сателітних країн. Причина в тому, що в назві обидвох організацій є окреслення "КАПТИВ НЕЙШЕНС", що й викликає баламутство. Наприклад, в боннських колах зараховували маніфестації у США на conto АЦЕН.

Тому мусимо уточнити цю справу ще раз і поставити вимогу, щоб у майбутньому була наша політична фірма. ПАБНА має бути не тільки організатором, український відділ в ПАБНА має бути не лише ініціатором, а й повинен фірмувати акцію під час "Тижня Поневолених Націй".

Наша дія мусить іти на наш рахунок, а не на чужий. У деяких містах США траплялося й так, що ми були організаторами, докладали великих зусиль та енергії, а нашому промовцеві в останній хвилині не дали слова. Бувало ще й таке, що під час спільного з АЦЕН відмічування "Тижня Поневолених Народів", коли відбувалася Богослужба в католицькій катедрі в Нью-Йорку представник АЦЕН /священик/ згадав лише сателітні народи, а Україну та інші уявлені в ССРС нації поминув. Був випадок, що нашим людям довелося зривати з естради політичну карту поневолених націй, на якій Україна в комплексі ССРС була зарахована до поневолювачів.

Питання політичної фірми дуже важливе, бо чому нами організовані учасники мають маршувати перед чужими нам ідейно репрезентантами? Зовсім недоцільно давати "масу" для чужих "генералів". Нашу силу маємо виявляти під нашою фірмою, щоб проломлювати мур "непопулярності", якщо мова про наше очолювання нашої ж дії. Немає чого лякатися формули "анти", москалі проповідують "антифашизм", "антиамериканізм", "антимілітаризм", отже, чи не вільно бути антибольшевиком чи антикомуністом, або борцем проти російського імперіалізму? Треба при звичаїти і західні кола до чітких і ясних формул, а в тому до АБН і ОУН, власне до терміну "націрналізм" і "антибольшевизм", а не лише до надуживаного окреслення "свобода".

Завдяки нашим заходам сенат Туреччини схвалив резолюції у користь поневолених Росією і комунізмом націй. Національний Китай відмічає щороку "Тиждень Поневолених Націй". Означені кола в Австралії роблять те саме. Цього року в Англії, завдяки нашим зусиллям, Британська Ліга Європейської Свободи започаткувала "Тиждень Поневолених Націй" з різного роду імпрезами в користь поневолених націй. В кожному разі необхідно, щоб чергового року в усіх країнах

де актуалізується справа поневолених націй, була замаркована й наша фірма АБН та його політична плятформа.

Якщо мова про участь в різних міжнародних конференціях, чи про їх організування, то необхідно виступати теж від наших формацій ООЧСУ, ЛВУ і ПАБНА, що диктоване політичними і фінансовими причинами.

Якщо наша дія на зовнішньо-політичному відтинку не буде під нашою фірмою, то прийде час, що під натиском чужих чинників конгломерат різних партійно-політичних напрямків заведе нашу справу на фальшиві рейки. А широкі кола громадськості будуть збаламучені. Чужинці, натомість, звертатимуться на невластиву адресу, як речника українських національних інтересів. Фінансова підтримка широких кіл громадськості нашої дії послабне, бо фінансувати дві інституції не буде їй під силу.

Нове ускладнення може прийти з боку СКВУ, якщо не буде докладно визначених його завдань, сконкретизованих, уточнених. СКВУ не може брати участі в міжнародних політичних конференціях, бо це належить до політичних формацій. Очевидно, це мусить відноситися теж до КОУГЦУ, УККА, КУК.

Політичні акції в стислому значенні того слова належать до політичних організацій, а не до координаційних осередків громадських організацій. Ввесь актив і наші явні формації Визвольного Фронту з його складовими організаціями мусять бути свідомі, що головний тягар всякої політичної дії, а в тому зовнішньо-політичній, лежить на нас. Бо тільки ми правильно і безкомпромісово захищаємо до кінця інтереси української нації. Тому зовнішньо-політичну акцію маємо вести від наших формацій і під їх фірмою.

.....

Маркіян

ХТО ЗА НАС НАЙІШЕ?

"А наших сармато-козацьких предків лицарські подвиги і героїчні діла я бачив залишені їхніми власними літописцями без писаної згадки і пояснення, покриті нікчемним плащем тривалого забуття і лінивства. А коли хто й записав, то дуже скупими і короткими словами, не з'ясувавши обставин, з яких причин що сталося, як проходило і як закінчилося..." Так писав колись козацький літописець Самійло Величко про наших предків, що не залишили нам відповідно описаних подій минулого. Його слова звучать суворим докором не тільки його попередникам і сучасникам, а ще більшою мірою його нащадкам, численним дальшим поколінням, включно з нашим, тепер живучим.

Маємо за собою півсторіччя незвичайно бурхливої історії, наснаженої день-за-днем динамітом величезної збірної всенародної напруги, змагань, активної боротьби, величких індивідуальних і збірних подвигів, самопосвяти, нечувано великих жертв життя, здоров'я, особистої свободи і майна, а одночасно, порівняно, маємо так мало записаних подій, друкованих мемуарів, спогадів учасників і свідків усіх тих подій. Ніким не записані події - практично пропадають для історії. А якщо й не зовсім пропадають, то переходять до наступних поколінь у такому перекрученому і спотвореному вигляді, якого їм надасть наш ворог. Згадати б тільки всі ті макабричні "історії", що їх щоденно виписують московсько-большевицькі писаки і їхні польські, чеські та інші побратими, а також і українські підбрехувачі, про УВО, ОУН, УПА, УГВР, АБН і взагалі про "українських буржуазних націоналістів". Коли ж з нашого боку немає власного правдивого з'ясування всіх цих подій, коли не стаємо в обороні незаплямленої вояцької честі наших упавших друзів, то на столі історії залишається брудна й брехлива писанина ворогів України, що затроюватиме історичну науку на довгі майбутні часи. Хто мовчить - погоджується. Коли мовчимо, то тим самим, мимоволі, допомагаємо нашому ворогові вдруге, і ще болючіше, мордувати

наших упавших друзів, оплюгавлювати нашу святу боротьбу й затискати ще дужче петлю на шиї народу.

Коли в 1966 році появилася книга "Акт 30 червня 1941 р.", то не тільки непричасні до цих подій люди, але й численні учасники їх, тільки ахнули з дива, довідуючись вперше з неї про різні капітальні речі, про які "історія досі мовчала", бо до того часу писали її люди типу Костя Паньківського та йому подібних.

На маргінесі першого тому книги "Нарис історії ОУН", що появилася у 40-річчя боротьби ОУН, записано вже дуже багато критичних завважень, мовляв, оце перекручене, а те промовчане, а там "зовсім не так було" і т. д. Коли ж запитатися кожного критикуючого - "А чому ж ТИ про це не написав і не дав свого свідчення, тоді коли книга була в підготовці і коли ред. колегія збирала матеріяли до неї і видавала заклики в цій справі", - то конкретної відповіді немає.

Про пекучу потребу взятися нарешті нам усім серйозно за виконання існуючої прогалини в нашій визвольній боротьбі і змаганнях, була мова на IV Великому Зборі ОУН в 1968 р. В протоколі ВЗ про це записано:

"Нав'язуючись до звітної доповіді д. З.Карбовича п. н. "Генеральні лінії програми і революційно-визвольної стратегії за останніх 25 років", дискусант звертає увагу на занедбану у нас справу масового списування спогадів і свідчень про події і людей, зокрема про наших упавших друзів в часі від 1920-их до 1960-их років. Самих закликів тут замало, треба визначити людей, які б цієї справи допильновували. Сотки коротших чи довших спогадів, що їх ще можемо дати, будуть неоціненим джерелом для історії ОУН і взагалі українського визвольного руху. Не можемо дозволити, щоб чужі й ворожі нам люди викривлювали і фальшували нашу історію. Наша байдужість у цих справах не може бути нічим виправдана, а ще в ситуації злочинного палення москалями архівів з унікальними документами доби визвольних змагань України".

Автор цих рядків порушив був цю справу і в листі до відомого історика нашої доби проф. Лева Шанковського. З обширної відповіді Шан. Професора варто зачитувати ось такі його думки і ствердження:

"...Справа списування спогадів про минуле є незвичайно важливою. Я цілком не хотючи, друкуючи розвідку про 1917 рік..., отримав прецінний спогадовий матеріял про 1917 рік від учасників. Цього матеріялу є ціла маса, понад 200 аркушів битого письма. Мабуть, взявши собі до серця мою лайку, що відійдуть на другий світ, не сказавши нічого про свою участь у визвольній війні, різні генерали й полковники, що читали мою статтю, почали мені надсилати свої доповнення. Із забуття виринули цікаві факти, деколи цілком невідомі події, прізвища старшин чи діячів, про яких ніхто ніколи не чув, цікаві спростування поданих мною фактів і т. п. Скільки цього добра можна було назбирати в тридцятих роках, коли жило ще чимало старшин, які вже давно пішли на другий світ. Адже ген. Шандрук, що був воєнним міністром екзильного уряду УНР у Варшаві, мав 4.000 колинших українських старшин на своїх списках у міністерстві. Якщо б він від кожного старшини взяв тільки один аркуш спогадів про те, що кожний з них робив від 1917 року, коли з російської армії почала виникати майбутня українська армія, ми б мали 4.000 аркушів таких матеріялів... І навіть тепер, після 50 років, виринули події і факти, про які ніхто не знав... В кожному разі, наша "історія" визвольної війни не знала про ці події, які виринули щойно тепер... Це все я розповів для підкреслення ваги спогадів кожного учасника...

Чому ще ніхто не записав спогадів д. М..., що був членом Арктичного Проводу ОУН і учасником повстань в концлагерах, д. В... д. В..., зв'язкової полк. Гасина, або п-ні С..., що дуже цікаво оповідає про ...вивіз, життя в Хабаровському краю засланих туди "бандьор", і - мені здається, що таких випадків є тьма. Чим скорше це зробити, тим краще. Ті речі треба публікувати, бо нас б'ють без пардону, чи треба чи не треба, а ми собі слухасмо і хліб жуємо. Нам здається, що така писанина большевицької преси, всяких

українських комуністичних газет на чужині, "Українського Життя" з Чикаго, чи "Українського Голосу" або "Вільного Слова" з Канади, не робить ніякого зла, бо не має впливу на наше членство, але це неправда. Навіть старше членство заломлюється, а що вже казати про молодь. Якщо вона чує, що знову десь там "бандерівців" побили /є дуже багато цікавих їм про це сказати/, то вони потім розвивають в собі "фенсі" ідеї про "бандерівців", зовсім власне в стилі "Укр. Життя" чи "Укр. Голосу"..."

Слова історика проф. Л.Шанковського говорять самі за себе. Сьогодні у вільному світі проживають десятки тисяч свідків і учасників подій доби УВО-ОУН-УПА, колишні вояки, революціонери, бойовики, в'язні тюрем і кадетів - польських, німецьких, а тепер, зокрема, з московсько-большевицьких, учасники рейдів, повстань, різних бойових акцій. Є жителі соток, якщо не більше, різних місцевостей України. Майже кожний з них пам'ятає факти, події, дати, прізвиська осіб, зокрема тих, що вже відійшли від нас у засвіти. Кожний із згаданих не раз і не два розповідає про всі ці речі у дружньому колі своїх земляків чи знайомих. Люди слухають, скрикують з дива, захоплення, чи жаху, похитають головами, важко зітхнуть, і на тому справа кінчається. Які неоцінені факти історичного значення приховані не раз у цих принагідних розмовах-спогадах, і яка велика шкода, що вони досі не схоплені на папір, або на звукозаписну ленту, щоб згодом історик міг це все взяти до уваги і використати у своїй праці.

Ще не запізно направити прогаяне. Але й часу вільного на те не маємо багато. Якщо завтра нагрянуть нові переломові події в світі, мало хто з нас матиме час і змогу писати спогади про минуле. Отже, берімся до писання вже сьогодні. Робім цю справу організовано і планоно. Справа ця не може бути залишена виключно на добру волю і охоту кожного члена. Заклики до всіх звичайно йдуть у порожнечу. Організаційні чинники на всіх щаблях мусять взяти справу в свої руки і допильновувати виконання доручення. Починати треба від себе, тобто кожний провідний член обов'язаний дати приклад іншим. Щоб не проминути жодної важливої події, найдоцільніше писати свої спогади в формі власного життєпису, обов'язково взявши до уваги всі дати, місцевості, події, знаних людей і все те, що - на думку - автора таким чи іншим способом зв'язане з історією визвольних змагань українського народу в біжучому сторіччі. Мавши добру волю, можна за один рік призбирати сотки таких "історій життя", які стануть багатющим джерелом цінних відомостей - матеріалів для майбутнього історика нашої доби. Друзі з поодиноких місцевостей чи районів України повинні поставити собі за точку амбіції - збірним зусиллям, тобто порівнюванням і доповнюванням списаних кожним із них власних спогадів і свідчень, відтворити якнайповніше історію УВО, ОУН і УПА на своєму вужчому терені. Всіх, хто пише, треба заздалегідь поінформувати і заспокоїти, що списані ними спогади та свідчення не призначені до ментального публікування, хіба що сам хтось того хоче. Для заохоти списувати спогади усіх тих, що з таких чи інших причин досі нічого не написали, доцільно було б друкувати зразкові, перевірені, спогади або в котромусь з наших журналів /"Визвольний Шлях", "Вісник" і ін./ або видавати друковані на цикльостилі невеликим накладом для вузького кола заінтересованих, з метою досягнути доповнення і виправлення від тих, хто ще пам'ятає про ті самі події. Таким способом перевірені матеріали залишились би в архіві Проводу до дальшого своєчасного використання.

Знаємо з досвіду, що далеко не всі друзі мають відвагу самостійно списувати свої спогади. Але вони можуть про всі свої пережиття знаменито розповісти. Тому на кожному вужчому орг. терені мусять знайтися охочі, які б ці розповіді терпеливо вислухували, не раз впродовж довгих вечорів, і старанно записували чи олівцем на папір, а чи на звукозаписну ленту. Записуючи, треба у неясних місцях відразу ставити відповідні запитання, що на них треба доповнюючих відповідей.

Акцією списування спогадів і свідчень мусять бути охоплені не тільки всі наші члени і симпатички, а також якнайбільша група української спільноти на еміграції, яка стоїть осторонь організо-

ваного життя. Серед цієї гущі людей завжди можна знайти чимало наочних свідків дуже важливих для нас подій. Їх треба тактовно переконати, що їхні свідчення потрібні для історії, а тоді списувати з ними формальні протоколи.

Висловлюючи тут свої думки, пригадалися мені слова Василя Симоненка:

Зі мною говорять могили
Устами колишніх людей
І їх нерозтрачені сили
Пливуть до мої грудей.

Усе, що вони любили,
Віддай долюбити мені!

Усе, що вони не домріяли
У чорному гвалті боїв,
Хай клекотом і зав'язми
Ввірветься в думки мої!

Живу не лише для себе,
Я мушу жити й за них.

А ми додамо: І НАПИСАТИ за НИХ!

Д. Д.

ДЕЩО ПРО ЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ПРЕСИ І НАШІ ОБОВ'ЯЗКИ

Про значення преси та її роль в кожному суспільстві не приходитьсь й говорити. Зрозуміле й те, що кожний політичний рух з допомогою своєї преси поширює свої ідеї, а передплатники цієї преси, що головню складаються з членів чи прихильників цього руху, у свою чергу, стають носіями його ідей, кожний у своєму оточенні чи середовищі.

У ситуації визвольної боротьби української нації, націоналістична преса є ідейно-політичною зброєю ОУН, за яку на Рідних землях московські окупанти карають довголітнім ув'язненням, засланням на каторгу, ато й смертю. Для нас, закордонних кадрів у вільному світі, така загроза з боку ворога не існує, натомість є інша - власна байдужість, а часом і безвідповідальність, коли мова про долю нашої націоналістичної преси. Адже всі знаємо, що розповсюдження націоналістичної преси серед української спільноти на еміграції віддзеркалює якоюсь мірою і впливи ОУН на своє українське оточення. І об'єктивно треба визнати, що з погляду почитности націоналістичної преси /і взагалі наших видань/ наші впливи серед українського суспільства не зростають.

Серед численної еміграційної преси наша націоналістична преса репрезентована ледве кількома назвами. Тираж її теж невеликий, до того ж постійно зменшується. З боку організаційних чинників на поодиноких теренах не завжди бачимо відповідні заходи протиставитися цьому дуже негативному процесові. І так майже добровільно здаємо свої позиції, а націоналістичний рух за кордонами України помало перестає бути тою динамічною й мобілізуючою силою, яка в недалекому минулому своїми ідеями мобілізувала до боротьби весь український нарід і таке саме призначення має і тепер. Сила націоналістичного руху головню в його ідеях. Поширювати їх у розкиненому по світі українському суспільстві, мобілізувати його до активної дії в користь української визвольної справи - можемо насамперед за посередництвом нашої преси. На жаль, на тому важливому відтинку ми вже довгий час у відступі. Витворену нами порожнечу заповняє у ширших масах т. зв. жовта преса, а серед молодшого покоління все популярнішими стають видання "Сучасности". Тому мусимо звернути увагу всіх наших кадрів на їх обов'язки супроти нашої націоналістичної преси, бож це справа нашого впливу на українську громадськість і нашої ролі на закордонних теренах, як мобілізуючого і керуючого чинника.

Колишній, повоєнний, бурхливий розвиток нашої націоналістичної преси вже давно припинився і сьогодні маємо тільки два повністю організаційні тижневики - "Шлях Перемоги" і "Гомін України", і два таких же місячники-журнали - "Визвольний Шлях" і "Вісник" /ООЧСУ/. З того "Гомін України" і "Вісник" є органами ОВФ, як наших легальних фасад, а "Шлях Перемоги" і "Визвольний Шлях" - безпосередні центральні організаційні видання. Кожне із згаданих видань має своє окреме призначення в цілості націоналістичного руху і доповнюють одне одного в нашому ідейно-політичному арсеналі. "Шлях Перемоги", як орган ОУН, призначений однаковою мірою для всіх теренів нашої дії, тому й зобов'язаний заступати інтереси цілості Організації, навітлювати наші позиції в усіх ділянках українського життя згідно з постановами IV Великого Збору ОУН і нап'ямними Проводу Організації.

Дещо інакше завдання має наш журнал "Визвольний Шлях", як суспільно-політичний і науково-літературний орган ОУН.

Пресові органи наших легальних фасад, себто ОВФ, також відіграють особливу роль не тільки в тереновому обсягу, а й у цілості організаційної політики і нашого ідейного впливу на українське суспільство. Вони часто навіть у кращій ситуації, бо їх видавці - Організації Визвольного Фронту - за посередництвом кадрів ОУН, що одночасно є членами ОВФ, мають більшу можливість дбати про збільшення передплатників і читачів, головню на своїх теренах. Це явище цілком закономірне, доцільне й корисне, якби не те, що на окремих теренах почали витворюватись нездорові тенденції в оцінці "своїх" /себто теренових/ і "не своїх" /позатеренових/ видань, наслідком чого центральна організаційна преса часто лишається поза увагою частини членських кадрів і подекуди відчувається цілковите незаінтересування їхнім існуванням.

Як приклад, подамо "Визвольний Шлях". У постановах IV Великого Збору ОУН є виразне зобов'язання для всіх членів Організації: "Всі члени і кандидати ОУН мають передплачувати "Шлях Перемоги", "Визвольний Шлях" та книжки, видані Проводом ОУН". Насправді майже нема жодних показників, що ця постанова реалізується на всіх теренах дії Організації. Навіть у Запитниках деяких Теренових проведів до членів Організації не видно реалізації згаданої постанови. Звичайно є згадка про теренове видання, про "Шлях Перемоги", але чомусь цілковито замовчується "Визвольний Шлях", який, мабуть, входить до рубрики "іншої преси", що її читають члени і симпатички. Так витворюється незрозуміле й неоднакове трактування постанов IV Великого Збору, а також і плянів дії Проводу, головню Голови Проводу, що у своєму Загальному пляні звертає особливу увагу на значення для нашої Організації журналу "Визвольний Шлях".

Вагу й значення нашої націоналістичної преси мусимо наголошувати в наших кадрах постійно, незалежно від того, на якому терені появляється такий чи інший наш часопис або журнал. І "Визвольний Шлях" не є жодним виїмком, хіба в одному випадку - вже 23-ій рік виходить головню завдяки його цілком безплатним співробітникам, передплатникам і читачам, частинно з-поміж членів Організації, а частинно з-поміж прихильників націоналістичного руху чи взагалі "неустральних кіл", зокрема інтелектуальних, та пожертвам на пресовий фонд, без жодної безпосередньої дотації з центральних організаційних засобів.

Такий суспільно-політичний і літературно-науковий журнал, як "Визвольний Шлях", потрібний нам тим більше тепер, коли в Україні молоді інтелектуалісти стають в обороні нищеної ворогом української культури. Репрезентативний націоналістичний журнал у вільному світі стає висловом думки працівників української культури на еміграції і своїми ідеями впливає на формування політичної дії українських інтелектуалістів у вільному світі. Кожного року в журналі друкується понад 60 авторів із різних земель соборної України. Всі вони мають відповідний політичний, науковий, літературний чи взагалі культурний стаж в українському суспільстві й незалежно від організаційного чи тільки ідейного пов'язання з українським націоналізмом насправді виконують велику, зовсім безкорисливу працю для націоналістичного руху. Не дивно, що журнал викликає заінтересування і в противників націоналізму,

навіть в Україні та взагалі за залізною заслоною. Кожного місяця зростає кількість офіційних передплат журналу з країн за залізною заслоною, натомість серед членських кадрів, головню за океаном, бачимо зворотний процес - байдужість, а часом навіть і ставлення перешкод з боку деяких провідних членів поодиноких теренів. Не тільки не видно відповідної акції на поодиноких теренах, щоб виконати постанову IV Великого Збору ОУН - розповсюджувати журнал, а навпаки - свідомо чи не свідомо замовчується його існування серед українського суспільства. Скільки дотепер було випадків, що нові передплатники, головню з кіл інтелігенції, пишуть у листах: "Мабуть, здивуєтесь, але я щойно тепер довідався про Ваш журнал, одержавши від свого знайомого /що живе зовсім в іншій місцевості/. Прочитав його й також здивувався. В місцевості, у якій я живу, є Ваші люди /себто члени Організації/, з якими зустрічаюся, навіть співпрацюю, але ніколи не бачив у них "Визвольного Шляху", ані навіть не чув від них, що такий журнал існує. Може Ваші люди самі не знають, яку велику прислугу робить Ваш журнал Вашій Організації в колах інтелектуалістів і взагалі нашого наукового й культурного світу. Його зміст і культурний рівень можуть зацікавити багатьох людей з-поза Вашого середовища, а це найкращий засіб для поширення Ваших ідей і політичних позицій націоналістичного руху. Зверніть на це увагу Вашим людям".

На жаль, наші можливості залишаються не використаними, журнал відомий тільки частині організаційних кадрів, а в широких колах українського суспільства - ще менше, і то в той час, коли, напр., "Сучасність" наші противники пропагують широко й усіма засобами. Бувають навіть незрозумілі курйози. Ще недавно були нарікання членів, навіть провідних, що постанови IV Великого Збору ОУН "не відомі" кадрам, бо... "не опубліковані". А ще 1968 року Секретаріат Організації звертав увагу, що поки постанови вийдуть окремою збіркою, треба користуватися "Визвольним Шляхом", у якому в двох числах /за 1968 р./ були зібрані й остаточно зредаговані майже всі постанови Великого Збору.

"Визвольний Шлях" призначений не тільки для інтелектуалістів, а також для всіх наших членів і симпатиків, які зобов'язані постійно підвищувати свій інтелектуальний і фаховий рівень. Він уже сьогодні зосереджує довкола нашого руху і частину нашої творчої молоді, яка фактично опинилась на роздоріжжі - між "Визвольним Шляхом" і "Сучасністю". Він повинен відіграти відповідну роль і в організації та дії працівників української культури, згідно із завданням Референтури культури. Деякі "завваження", що "Визвольний Шлях", як чисто організаційне видання, ще й із знам'ям ОУН, несприйнятливий для тих "неутральних" чи "безпартійних" культурних і наукових працівників, які можуть іти з нами, але не хочуть пов'язуватися з організаційним органом, - цілком невиправдані, навпаки - співробітники "В.Ш." в більшості походять саме з таких середовищ і ніхто з них ніколи не висловлював застереження проти організаційної "марки" /організаційного знам'я/ і саме головню з них ми й творимо наш культурний фронт.

Ми присвятили більше уваги "Визвольному Шляхові" не випадково, ані з наміром вивисувати якусь частину нашої преси коштом іншої. Уся наша преса, центрально-організаційна чи Організацій Визвольного Фронту, має в нашій ідейно-політичній боротьбі особливе значення і упадок будь-котрого з тих видань був би одним з доказів занепаду нашої організаційної і ідейно-політичної сили, головню на втіху нашим ворогам, рівночасно з очевидною шкодою для української визвольної справи. Фактичний стан примусив нас звернути увагу нашим провідним кадрам, а також рядовим, на всіх теренах, що в трактуванні наших видань, не може бути двох мірок - суб'єктивної з погляду теренових потреб і користей і об'єктивної з погляду цілості Організації. Нас зобов'язують постанови IV Великого Збору ОУН в усіх ділянках, в тому й преси, і напрямні Проводу, отже треба виправляти й те, що з таких чи інших причин залишилось поза увагою великої частини наших провідних і рядових кадрів.

КОРОТКІ ВІСТКИ З УКРАЇНИ
/продовження із стор. 38/

* В 1967 р. в Коломийському і Рожнятівському районах діяла молодеча підпільна група "Об'єднання Патріотів Визволення України", членами якої були: Б.Германюк, І.Струтинський, М.Плошак, Я.Ткач та інші. Всіх їх засуджено. На процесі вони вели себе дуже гідно, що мало важливе значення для ідейного впливу на молодь.

* В 1967 р. в Долинщині та Стрийщині була викрита підпільна група "Український національний фронт". Заарештовано 9 осіб, серед яких був і офіцер міліції.

* Загально, в 1960-их роках КГБ викрив до десяти різних підпільних груп, що діяли переважно у Львові, Києві та Івано-Франківському. Майже усі ці формуції мали "бандерівську" спрямованість.

КОНФЕРЕНЦІЇ ВАКЛ І АПАКЛ

В днях від 3-го до 9-го грудня 1969 року, в Банконгу, Таїланд, відбулися III З'їзд Світової Антикомуністичної Ліги /ВАКЛ/ і XV-та Конференція Антикомуністичної Ліги Азійських Народів /АПАКЛ/.

З української сторони учасниками з'їзду і конференції були: Ярослав Стецько і п-ні Слава Стецько, які репрезентували Україну та АБН, проф. Лев Добрянський і Володимир Чопівський, які репрезентували Комітет Поневолених Народів у США. З'їзд і Конференція винесли ряд резолюцій, засуджуючи російський імперіалізм і переслідування уярмлених Москвою націй, та висловлюючи піддержку уярмленим націям у боротьбі за свободу. ВАКЛ став сильно в обороні переслідуваних українських письменників і д-ра Горбового.

З М І С Т

У 20-РІЧЧЯ З ДНЯ ГЕРОЙСЬКОЇ СМЕРТИ ГЕН.-ХОР. РОМАНА ШУХЕВИЧА-ТУРА-ЧУПРИНКИ	1
ВІД ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ЛЕГІОНІВ БЕЗСМЕРТ- О. Дніпровий: НИХ ДО ЧЕРГОВИХ РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ	4
Ю. Підлісецький: ДУМКИ ПРО НАШУ ПРОПАГАНДУ І АКЦІЇ	10
Ю. Велигорський: ДО ПИТАННЯ КАДРІВ І ОРГАНІЗА- ЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>у Києві 65-84 з БУУП.</i>	15
Немирич: ДО ЗАВДАНЬ ОУН ЗАКОРДОНОМ	19
Г. Корецький: ЧИ СТРУКТУРА НАШОЇ СІТКИ ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ НАШОГО ЧАСУ	25
Ф. Вільний: В УКРАЇНІ ЗМАГ ДУЖЧАЄ! ЧИ ЧУЄМО ЙОГО?	28
Кремінь: НОВА ПОСИЛЕНА ТАКТИКА КГБ	33
Хвиля: ДІЯТИ ПІД ВЛАСНОЮ ФІРМОЮ	39
Маркіян: ХТО ЗА НАС НАПИШЕ?	40
Д. Д.: ДЕЩО ПРО ЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ПРЕСИ І НАШІ ОБОВ'ЯЗКИ	43
* КОРОТКІ ВІСТКИ З УКРАЇНИ	9, 32, 38, 46